

Notitie

Datum:	29 maart 2023	Project:	Bestemmingsplan Knibbelweg-oost
Ons kenmerk:	V065442aa.219ZCIF.pvv	Fase:	Vast te stellen bestemmingsplan
Versie:	01_001_VAST_TE_STELLEN	Betreft:	Oplegnotitie soortenbescherming

1 Inleiding

Voor het nieuwe bestemmingsplan voor Knibbelweg Oost is een aantal onderzoeken gedaan naar de aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het gebied. Het betreft onderstaande stukken, waarvan enkele zijn opgesteld in een eerdere bestemmingsplanprocedure (deze zijn opgenomen in de bijlagen bij deze notitie):

- Aanvulling inzake Meervleermuis, Oeverwaluw en maatregelen aanleg-gebruiksfasen, door EcologieWerkt van 23 juni 2022, n.a.v. vragen van de ODMH;
- “Nader onderzoek beschermde soorten en jaarrond beschermd nest”, door EcologieWerkt van 19 april 2021 met kenmerk 065442aa;
- “Quickscan Wet natuurbescherming – Knibbelweg Oost, Zevenhuizen, door Ruurd Eisenga Advies, 10 december 2020, met kenmerk 065442aa;
- Naderonderzoek, 2016, gemeente Zuidplas.
- Ecologische quickscan, 2015, gemeente Zuidplas.

De beoordeling is gebaseerd op de geldende wet- en regelgeving, waarbij gekeken wordt naar soortbescherming in het kader van de Wet natuurbescherming.

2 Beoordeling

De onderzoeken en de conclusies uit 2015/2016 en 2020/2021 ondersteunen elkaar.

Uit het laatste nader onderzoek blijkt dat de Steenuil en Buizerd mogelijk broedplaatsen hebben. Nader onderzoek gaat laten zien of dit zo is. Indien dit het geval is, is compensatie nodig in de vorm van geschikte alternatieven. Deze zijn goed mogelijk in het gebied en zullen zo nodig met ecologische begeleiding worden gerealiseerd, voorafgaan aan uitvoering van de betreffende bouwplannen.

De compensatie voor het functioneel leefgebied voor steenuil kan worden geborgd in een compensatieplan, dat wordt toegevoegd aan het bestemmingsplan.

3 Conclusie

Met de geborgde maatregelen voor de steenuil worden nadelige effecten van het plan gecompenseerd en zijn er geen belemmeringen voor het bestemmingsplan.

-O-O-O-O-O-O-

**Bijlage I “Aanvulling Meervleermuis, oeverwaluw en
maatregelen aanleg-gebruiksfase”, 23 juni 2022**

23 juni 2022 CONCEPT

Aanvulling op Ecologische QuickScan en Nader Onderzoek Knibbelweg Oost n.a.v. vragen vanuit ODMH.

De Vierde Tocht maakt onderdeel uit van NNN en valt buiten de ontwikkelplannen. Onderzocht is of dit een vliegroute is voor de Meervleermuis. Bij een eerste verkenning is de Meervleermuis niet aangetroffen, wel enkele andere vleermuissoorten, maar de zone fungeert niet als vliegroute of foerageergebied. Er zijn geen soorten of functies gevonden die nu al bescherming behoeven.

Voor de toekomstige functie van de natuurzone, is de duisternis 's nachts van belang, ofwel de verlichting van het bedrijfsterrein en de lichtuitstraling van verlichting vanuit de panden. Bij de bouw en inrichting van het terrein en de panden moet uitstraling naar de Vierde Tocht worden voorkomen. Dit kan bereikt worden door die zijde ramen en terrein 's nachts niet verlicht worden, of door adequate afscherming toe te passen en/of te werken met tijdschakelaars of bewegingsmelders. Dit moet in de bouwvoorschriften worden geborgd.

In de aanlegfase mag de bouwplaats in de nabijheid van de Vierde Tocht 's nachts niet worden verlicht met bouwlampen. Dit moet worden vastgelegd en worden gemeld aan de uitvoerder van de werkzaamheden.

Meervleermuis

Door bovenstaande maatregelen blijft de vliegroute voor de Meervleermuis in de aanlegfase en de gebruiksfase functioneel. Bovendien wordt door de aanleg van een waterplas mogelijk nieuw foerageergebied toegevoegd aan het leefgebied van de Meervleermuis. De staat van instandhouding wordt niet negatief beïnvloed door de voorgenomen ontwikkelingen.

Steenuil

De Steenuil is met één territorium aanwezig buiten het plangebied. Het plangebied zelf maakt onderdeel uit van secundair jachtgebied. De Steenuil jaagt voornamelijk in de tuinen en bosschages (zijnde primair jachtgebied) rondom de woningen langs de rand van het plangebied. Deze zone blijft behouden. In de ontwikkelplannen is ruimte gemaakt voor uitbreiding van primair jachtgebied door de aanleg van een groene zone met water met een natuurlijke oever en aanplant van inheemse bomen en struiken. Voor de bermstroken wordt een maaiplan gemaakt zodat steeds voldoende prooiaanbod aanwezig blijft. Bovendien wordt deze zone zo donker mogelijk gehouden door het gebruik van groene ledverlichting op paaltjes van een meter hoog. Ook wordt hier de uitstraling van verlichting vanuit de panden op dezelfde wijze voorkomen als voor langs de Vierde Tocht. De nieuw aan te leggen ecologische zone is voor de Steenuil vanuit het bestaande territorium op twee manieren te bereiken. De staat van instandhouding van de Steenuil is door deze ingrepen niet in gevaar.

Oeverwaluw

De Oeverwaluw heeft op dit moment geen kolonie in het plangebied. Er zijn plannen om langs het aan te leggen water een Oeverwaluwwand te realiseren. De staat van instandhouding voor de Oeverwaluw kan hierdoor worden versterkt.

In de bouwfase kan het voorkomen dat zandhopen op het terrein komen te liggen. Van Oeverwaluwen is bekend dat zij zich kunnen vestigen in de steile wanden van dit soort zandhopen. Dit kan in een tijdsbestek van een dag gebeuren. De Oeverwaluw graaft een nestgang in de net afgegraven zandhoop. Zodra de nestgang wordt gegraven is het nest beschermd, de zandhoop mag niet meer worden gebruikt en wordt afgezet om verstoring te voorkomen. Om de vestiging van een kolonie Oeverwaluwen te voorkomen moet na iedere werkdag in het broedseizoen (medio maart – medio augustus) de steile wand worden afgevlakt. De Oeverwaluw zal zich dan niet in het plangebied vestigen. Dit moet worden vastgelegd en worden gemeld aan de uitvoerder van de werkzaamheden.

-O-O-O-O-O-O-

**Bijlage II “Nader onderzoek beschermde soorten en jaarrond
beschermde nest”, 19 april 2021**

Nader Onderzoek Steenuil en jaarrond beschermd nest Knibbelweg, Zevenhuizen

Rapport

Nader onderzoek beschermde soorten en jaarrond beschermd nest

Locatie	:	Knibbelweg-oost, Zevenhuizen
Kenmerk	:	065442aa
Datum	:	19 april 2021
Ecoloog	:	R. Eisenga
Email	:	Ruurd@ecologiewerkt.nl
Telefoon	:	06-41826415
Opdrachtgever	:	Van Uden Logistic Site Investments BV Noordkade 64 2741 EZ Waddinxveen
Vrijgave	:	ing. P.A.G. van der Vleuten (LBP Sight)

© EcologieWerkt: Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch of anderszins zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de uitgever.

Samenvatting

In opdracht van Van Uden Logistic Site Investments BV uit Waddinxveen is een nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de Steenuil en de mogelijke bezetting van een jaarrond beschermd nest op de locatie Knibbelweg-Oost te Zevenhuizen.

Deze samenvatting beschrijft de belangrijkste resultaten en conclusies van het onderzoek. Voor de volledigheid verwijzen wij u ook naar hoofdstuk 5 Conclusies

Soortbescherming

Uit de in december 2020 uitgevoerde Ecologische Quick-Scan is gebleken dat het plangebied mogelijk een functie heeft voor de in de Wet natuurbescherming beschermde soort Steenuil en een mogelijk jaarrond beschermd nest.

De uitkomst voor de Steenuil is dat op de locatie Noordelijke Dwarsweg 116 een Steenuil een nestkast bezet en daar een territorium heeft. De Steenuil is ook aangetroffen bij een nestkast aan de Knibbelweg 27A en in de bomen bij de verlaten boerderij aan de Knibbelweg.

Door de afstanden en grootte en kwaliteit van het territorium is de verwachting dat het hier steeds om een exemplaar vanuit het territorium aan de Noordelijke Dwarsweg 114 gaat.

Door de afstanden tot het plangebied is het uit te sluiten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten op de verblijfplaats van deze beschermde soort hebben.

De uitkomst van het jaarrond beschermde nest van aan de Knibbelweg 51 is dat deze niet bezet is en derhalve niet jaarrond beschermd is.

Gebiedsbescherming

Alle drie de locaties waar de Steenuil is aangetroffen blijven intact tijdens en na de voorgenomen ontwikkelingen. Echter een deel van het territorium (zijnde minder geschikt akkerland) van de Steenuil verdwijnt. Hiervoor worden compenserende maatregelen genomen in de vorm van primair geschikt jachtgebied

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel van het onderzoek	5
1.3	Leeswijzer	6
2.	Opzet van het onderzoek	7
2.1	Onderzoeksgebied	7
2.2	Onderzoeksmethodiek	8
3.	Resultaten	9
3.1	Bezoek 1: 23-02-2021	9
3.2	Bezoek 2: 04-03-2021	9
3.3	Bezoek 3: 16-04-2021	9
4.	Effectbeoordeling	11
4.1	Verblijfplaatsen	11
4.2	Functionele leefomgeving	11
5.	Conclusie	12
5.1	Jaarrond beschermd nest	12
5.2	Steenuil	12
5.3	Aanbeveling	14
Bijlage I Wet natuurbescherming		15
Bijlage II Literatuur en bronvermelding		18

Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Van Uden Logistic Site Investments BV uit Waddinxveen is een Nader Onderzoek uitgevoerd op de locatie Knibbelweg-Oost te Zevenhuizen. De voorgenen plannen betreffen de ontwikkeling van een akker- en tuinbouwgebied tot deels bedrijventerrein en tuinbouwgebied met kassen. Binnen de ontwikkelplannen is aandacht voor ecologische gebiedsinrichting en natuurinclusief bouwen.

Figuur 1: Ligging plangebied

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel is nader te onderzoeken of:

- in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden verblijfplaatsen of nesten van beschermde soorten aanwezig zijn;
- de ingreep een effect heeft op de mogelijk aanwezige beschermde soorten;
- er maatregelen nodig zijn om een negatief effect op beschermde soorten te voorkomen of te verzachten;
- ontheffing van de Wet natuurbescherming benodigd is.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de opzet van het onderzoek toegelicht. Hoofdstuk 3 beschrijft de resultaten van het onderzoek. Hoofdstukken 4 betreft de effectenbeoordeling en tot slot de conclusie in hoofdstuk 5.

De belangrijkste (verbods)bepalingen uit de Wet natuurbescherming staan in bijlage I. In bijlage II staat een overzicht van de gebruikte literatuur en bronnen.

Opzet van het onderzoek

2.1 Onderzoeksgebied

Het plangebied is gesitueerd ten oosten van Zevenhuizen, gemeente Zuidplas. Aan de oostzijde wordt het gebied begrensd door de het water Vierde tocht met daarachter de spoorlijn Den Haag- Gouda en de A12, aan de zuidzijde door de N219. Het plangebied is ca. 40ha groot.

Figuur 2: Huidige situatie plangebied binnen de gele lijnen, m.u.v. de woningen en tuinen (zie ook fig.1)

Voor het onderzoek naar de Steenuil is gebruik gemaakt van een eerder uitgevoerd Nader Onderzoek, welke een broedterritorium aangaf aan de Noordelijke Dwarsweg 114. Voorts zijn de nestkasten langs de Knibbelweg onderzocht op aanwezigheid van de Steenuil en de tuinen en huizen en schuren langs de Knibbelweg.

Deze strook laat een wisselend beeld zien van keurig onderhouden tuinen en tuinen die wat

wilder ogen. Aan Knibbelweg 45 staat oude leegstaande boerderij met schuren en wat bomen op het erf.

Het onderzoek naar het mogelijk jaarrond beschermde nest (in dit geval Buizerd) is uitgevoerd vanaf een locatie met goed zicht op het nest aan Knibbelweg 51 en omgeving.

2.2 Onderzoeksmethodiek

Voor de Steenuil is gewerkt met het protocol van het Netwerk Groene Bureaus (tabel 1).

Tabel 1: Onderzoeksmethode Steenuil; Netwerk Groene Bureaus

Methode en werkwijze steenuil

Functie	Methode	Periode	Aantal bezoeken	Periode tussen bezoeken	Weersomstandigheden	Tijdstip	Moeilijkheidsgraad
Territorium/nest	afspelen baltsroep en tenminste éénmaal zoeken naar sporen en nestplekken.	1 februari – 30 april	3 (baltsroep) + 1 (zoeken sporen)	Minimaal 1 maand tussen eerste en laatste bezoek	Geen regen, < 4 Bft ²	Avondschemering 0,5 uur na zonsondergang tot middernacht, 1,5 uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst	Basis

Naast Voor het jaarrond beschermde nest is gewerkt volgens de inventarisatiemethodiek van Sovon. Er zijn drie bezoeken gebracht aan de locatie en onder het nest is gezocht naar sporen.

Tijdens alle bezoeken is contact geweest met bewoners, die allemaal erg betrokken zijn bij de natuur in hun leefomgeving. Dit komt waarschijnlijk ook voort uit de onderzoeken en daaruit voortvloeiende contacten die door de lokale vogelwacht Rotta sinds jaren zijn gelegd.

Voorafgaand aan de uitvoerig van het onderzoek is er contact geweest met Rotta over de hen bekende territoria van de Steenuil. Hieruit kwam naar voren dat de nestkast aan Noordelijk Dwarsweg 114 al jaren in gebruik is, maar dat er verder slechts losse waarnemingen zijn. Er is hen niet bekend welke vogelsoort het mogelijk jaarrond beschermde nest gebruikt.

De bewoner van het huis aan de Knibbelweg 51, waar de boom met het mogelijk jaarrond beschermd nest zich bevindt, vertelde dat het steeds bewoond is geweest door eksters, maar dat deze naar de overkant van de staat zijn verhuisd.

Beide Nader Onderzoeken zijn na elkaar uitgevoerd, op dezelfde dag. Eerst werd het jaarrond beschermde nest geobserveerd, gedurende een langere periode. Daarna werd naar sporen gezocht van de Steenuil met direct ook en aansluitend observatie van exemplaren van de soort. Voor de vaststelling van territoria van de Steenuil is gebruik gemaakt van het afspelen van het geluid van de Steenuil (taping) teneinde de soort uit lokken een reactie te geven. Dit geluid is op diverse plekken langs de Noordelijke Dwarsweg en de Knibbelweg met tussenpozen afgespeeld. In tabel 2 de bezoekdata.

Tabel 2: Veldbezoeken en weersomstandigheden

Bezoek	Datum	Periode	Zonsondergang	Weersomstandigheden	Aantal onderzoekers
1	23-02-2021	Einde middag tot 's avonds	18:11	Droog, 14° wind 3bft, helder	1
2	04-03-2021	Einde middag tot 's avonds	18:27	Droog, 5° wind 3bft, bewolkt	1
3	16-04-2021	's Avonds	20:41	Droog, 8° wind 3bft, helder	2

3. Resultaten

Hieronder een weergave van de resultaten per bezoek, afgesloten met een overzichtskaart van de waarnemingen (figuur 3).

3.1 Bezoek 1: 23-02-2021

Jaarrond beschermd nest

Er zijn geen aanwijzingen dat het mogelijk jaarrond beschermde nest in gebruik is. Bewoner vertelde dat het jaren in gebruik is geweest door een ekster, maar sinds vorig jaar verlaten.

Steenuil

Er is gezocht naar sporen van de Steenuil rondom nestkasten, bomen en schuren. Met diverse bewoners zijn gesprekken gevoerd waarbij alleen voor de locatie Noordelijke Dwarsweg 114 bevestigde dat daar inderdaad een Steenuil heeft gebroed maar dat deze al een tijdje niet meer gezien is. Sporen zijn niet gevonden, ook niet onder de nestkast.

Met behulp van geluidsapparatuur liet een Steenuil zich zien voor de ingang van de nestkast aan de Noordelijke Dwarsweg 114. Een goed half uur later kwam er reactie van een Steenuil op afgespeeld geluid bij Knibbelweg 45. De Steenuil is hier gezien en gehoord.

3.2 Bezoek 2: 04-03-2021

Jaarrond beschermd nest

Sinds het vorige bezoek lijkt het nest kleiner geworden en iets scheef te hangen. Er zijn geen aanwijzingen dat het mogelijk jaarrond beschermde nest in gebruik is.

Steenuil

Er is opnieuw gezocht naar sporen van de Steenuil rondom nestkasten, bomen en schuren, waarbij de locatie Knibbelweg 45 met extra aandacht is onderzocht op sporen van aanwezigheid van de Steenuil, deze zijn niet aangetroffen. Met diverse bewoners zijn opnieuw gesprekken gevoerd zonder dat dat nieuwe inzichten opleverde.

Er zijn tijdens dit veldbezoek geen Steenuilen gezien of gehoord. Ook niet na het inzetten van geluidsopnames.

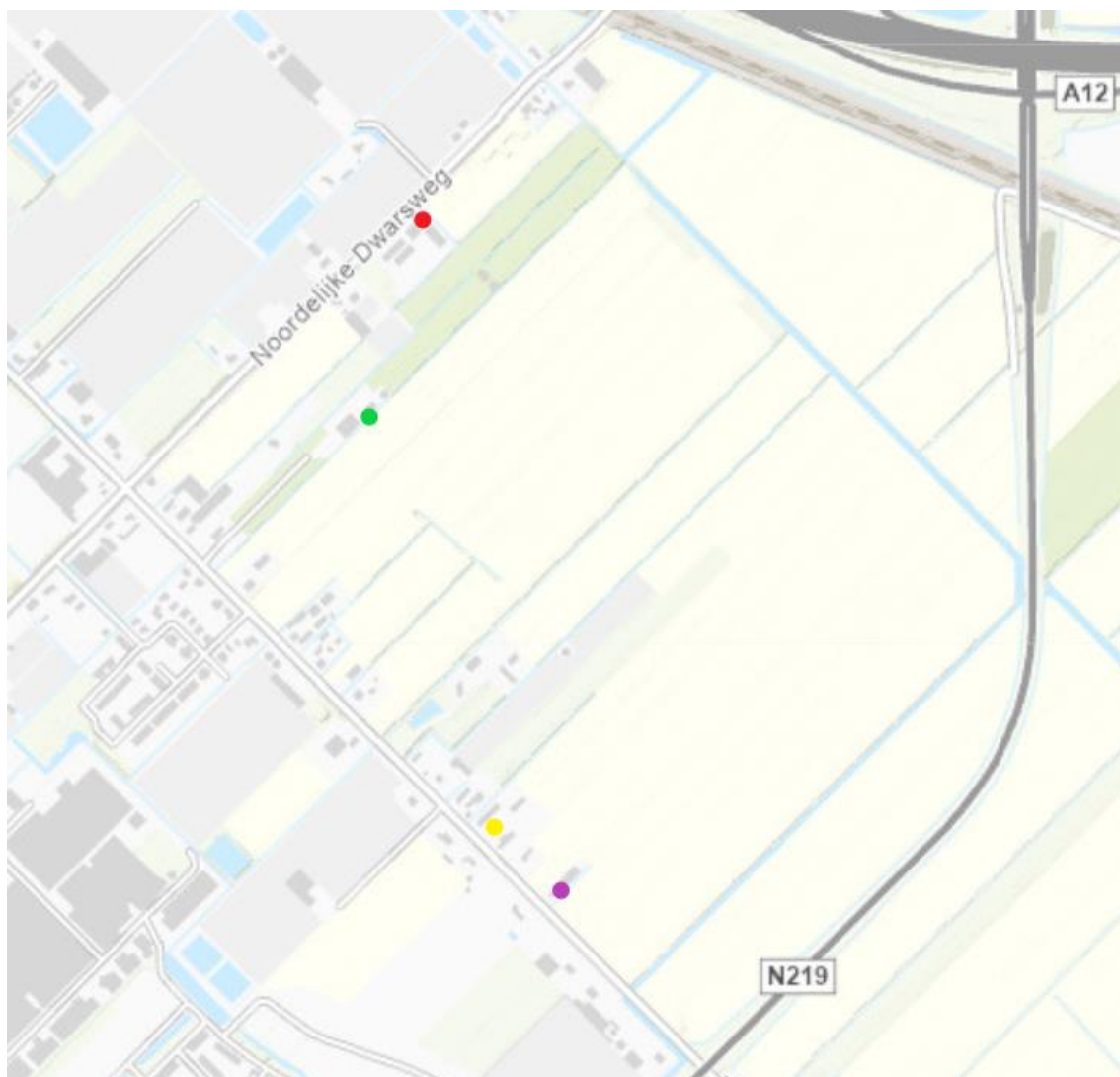
3.3 Bezoek 3: 16-04-2021

Jaarrond beschermd nest

Er is geen activiteit bij het nest. Er zijn geen aanwijzingen dat het mogelijk jaarrond beschermde nest in gebruik is.

Steenuil

Er is opnieuw gezocht naar sporen van de Steenuil rondom nestkasten, bomen en schuren. Bij de Noordelijke Dwarsweg werd geen Steenuil bij de nestkast aangetroffen. Bij de beide kasten van de voormalige fruitkwekerij aan de Knibbelweg 27a werd een Steenuil aangetroffen. De locatie Knibbelweg 45 is opnieuw met extra aandacht onderzocht op sporen van aanwezigheid van de Steenuil, deze zijn daar niet aangetroffen.

*Figuur 3: Rood: locatie Noordelijke Dwarsweg 114, Steenuil in nestkast;
Groen: locatie Knibbelweg 27A, Steenuil bij nestkast
Geel: locatie Knibbelweg 45, Steenuil roepend en zichtbaar;
Paars: Knibbelweg 51, locatie geobserveerd mogelijk jaarrond beschermd nest;
Bron kaart: Provincie ZH.*

4. Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek getoetst aan de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming (Wnb). Op die manier wordt bepaald of het noodzakelijk is een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

4.1 Verblijfplaatsen

In artikel 3.1, van de Wnb is opgenomen dat het verboden is verblijfplaatsen van o.a. de Steenuil te beschadigen of te vernielen. Tevens is het verboden dieren opzettelijk te verstoren. Buiten het plangebied is het niet uit te sluiten dat er zich zeker één en wellicht twee territoria van de Steenuil bevinden.

4.2 Functionele leefomgeving

Voor de Steenuil geldt dat een verblijfplaats alleen als zodanig in gebruik is wanneer de directe omgeving voldoende voedsel biedt. Dit foerageergebied, dat essentieel is voor het voortbestaan van een verblijfplaats/ territorium van de Steenuil, mag niet zomaar worden aangetast. Indien het foerageergebied essentieel is, is het aantasten hiervan ontheffingsplichting. Het verwijderen van het foerageergebied kan namelijk tot gevolg hebben dat de verblijfplaats/ territorium niet langer als zodanig kan functioneren omdat een alternatief foerageergebied verder weg ligt, waardoor de Steenuil te ver moet vliegen om aan voedsel te komen. Ook kan het huidige foerageergebied een zodanig hoog voedselaanbod hebben dat de Steenuil hiervan afhankelijk is. Het verwijderen van essentieel foerageergebied leidt in dat geval tot het beschadigen of vernielen van verblijfplaatsen, zoals opgenomen in artikel 3.1, eerste, tweede en vierde lid, van de Wet natuurbescherming. De locaties waar de Steenuil het nest heeft of kan hebben, vallen buiten het plangebied. De tuinen en erven van de lintbebouwing zijn de primaire leef- en jachtomgeving van de Steenuil. Het plangebied bestaat uit akkers zonder bomen, struiken, paaltjes of gebouwen. Hierdoor is het plangebied als zodanig in beperkte mate geschikt als foerageergebied (figuur 4).

Hiermee is het echter niet uitgesloten dat als gevolg van de geplande werkzaamheden er in beperkte mate geschikt foerageergebied verdwijnt en daarmee het territorium in omvang wordt aangetast waardoor het wellicht verlaten wordt.

5. Conclusie

5.1 Jaarrond beschermd nest

Er zijn geen activiteiten bij het mogelijke jaarrond beschermde nest waargenomen. Ook zijn er geen sporen gezien en verklaarde de bewoner dat het nest tot vorig jaar dor een ekster in gebruik was. Het nest werd gedurende de onderzoeksperiode kleiner en hing ook scheef in de boom. Het is uit te sluiten dat het nest in gebruik is door een beschermde soort vogel en daarmee jaarrond beschermd.

Het is niet uit te sluiten dat er zich buiten het plangebied nestlocaties van de Steenuil bevinden. Het plangebied zelf bevindt zich binnen de zone voor de grootte van een minimaal territorium. Het plangebied bestaat uit minder geschikt foerageergebied en heeft door het ontbreken van begroeiing, bomen, paaltjes of bebouwing, geen andere functie dan deze.

5.2 Steenuil

Verblijfplaatsen

De vaste verblijfplaats van de Steenuil aan de Noordelijke Dwarsweg 114 bevindt zich 300 meter van de ontwikkelingen. De waarschijnlijke rustplek aan de Knibbelweg 27a op 160 meter van de ontwikkelingen. Van directe effecten op deze verblijfplaats zijn bij het voornemen daarom geen sprake.

De mogelijke, en daardoor niet uit te sluiten, verblijfplaats aan de Knibbelweg 45 bevindt zich op 60 meter van de geplande ontwikkelingen. De geluiden en tijdelijke verhoogde activiteit veroorzaakt door de bouwactiviteiten kunnen hier effect hebben op de verblijfplaats van de Steenuil. Hieronder wordt omschreven dat de waarneming van een Steenuil op deze locatie waarschijnlijk een exemplaar betreft uit de nestkast aan de Noordelijke Dwarsweg 114.

Functionele leefomgeving

Van Steenuilen is bekend dat zij hun jachtterritorium hebben in boomgaarden, open bosschages en (rommelige) boerenerven. De bewoonde percelen aan de Noordelijke Dwarsweg en de Knibbelweg voldoen aan deze eis. Deze gebieden blijven buiten de ontwikkelplannen. Gebruikelijk is om de grootte van een territorium voor de Steenuil vast te stellen door een cirkel met een straal van 225 meter rondom de broedlocatie te trekken. Dat gaat in dit geval niet, omdat daarbinnen ook een groot deel bestaande glastuinbouw staat. Om die reden moet gekeken worden naar functioneel leefgebied, zoals hierboven omschreven. Om een primair jachtgebied van voldoende omvang te hebben zullen ook de tuinen en erven op 500 meter van de nestkast (de afstand naar Knibbelweg 45) waarschijnlijk tot één territorium behoren.

Functie van het plangebied voor de Steenuil

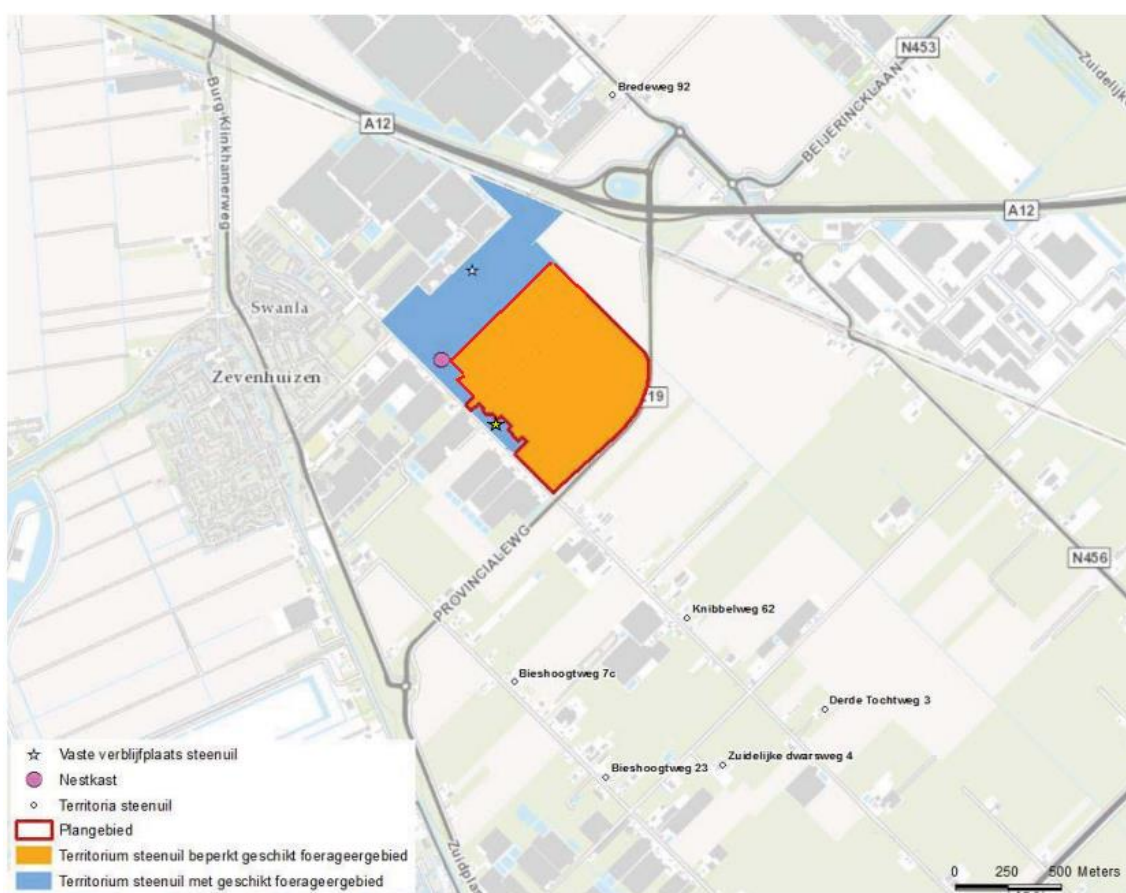
Het plangebied zelf bestaat uit akkerland zonder bomen, paaltjes of opstallen die als rustplek gebruikt kunnen worden. Als jachtgebied is het minder geschikt.

Functie plangebied na de ontwikkelplannen

Ter compensatie van de afname van beperkt geschikt foerageergebied voor de Steenuil worden maatregelen getroffen voor de Steenuil. Binnen de ontwikkelplannen wordt primair foerageergebied gerealiseerd, welke door de keuze van de begroeiing ook geschikt wordt als broed- en/of rustplek. Deze compenserende gebieden zullen vanuit het bestaande territorium bereikbaar zijn.

De ontwikkelplannen voorzien in een ecologische zone met natuurlijke oever (figuur 5). Deze is door de Steenuil, welke zijn broedlocatie aan de Noordelijke Dwarsweg 114 heeft, goed bereikbaar. De Steenuil (waarschijnlijk dezelfde) die is aangetroffen ter hoogte van Knibbelweg 45 kan de middelste ecologische zone bereiken via een aan te leggen calamiteitenroute, welke aan één zijde wordt voorzien van bomen en struiken. De grens tussen de achtertuinen langs de Knibbelweg en het geplande kassencomplex wordt ook voorzien van een overgangsgebied met groen.

Op deze wijze wordt het arsenaal optimaal foerageergebied van de Steenuil uitgebreid ten opzichte van de huidige situatie, namelijk; minder geschikt foerageergebied wordt optimaal geschikt foerageergebied.

Figuur 4: Beide territoria ingetekend met als onderscheid geschikt en minder geschikt foerageergebied.

Wanneer figuur 4 met figuur 5 wordt vergeleken is zichtbaar dat het arsenaal geschikt foerageergebied ten opzichte van het huidige arsenaal aanzienlijk wordt uitgebreid. Tijdens de bouwfase kan de Steenuil overdag in de omgeving van de nestkast verblijven. 's Nachts kan het volledige primaire jachtgebied worden gebruikt.

Samenvattend

Met de geplande compenserende maatregelen hebben de voorgenomen ontwikkelingen geen negatief effect op het territorium van de beschermde soort Steenuil. Met de aanleg van ecologische zones met inheemse bomen en stuiken wordt het arsenaal primair foerageergebied voor de Steenuil uitgebreid. Hierdoor is voor het uitvoeren van de werkzaamheden geen ontheffing van de Wet Natuurbescherming nodig.

Figuur 5: Plangebied met ingetekend de groene waterrijke ecologische zones en de opties voor een calamiteitenroute als verbinding (ook in paars)
Gele ster zeker territorium, waarbij de groene ster zeer waarschijnlijk een exemplaar van hetzelfde territorium betreft
Oranje ster niet uit te sluiten territorium

5.3 Aanbeveling

Gebruik voor de aanleg van de ecologische zones inheemse, gebiedseigen bomen en struiken. Zoals knotwilg en hoogstam fruitbomen. De toegangsweg en calamiteitenroute moet 's nachts zo donker mogelijk zijn om dieren niet te storen. Groene ledverlichting op lage palen die alleen naar beneden schijnt is het meest geschikt. Ook kan de lichtintensiteit met bewegingsmelders worden verlaagd als er geen activiteit is.

Bijlage I Wet natuurbescherming

Wet natuurbescherming, onderdeel soorten

Voor soortenbescherming geldt voor deze wet dat deze gericht is op het bereiken of herstellen van een gunstige staat van instandhouding van deze soorten. De wet maakt hiervoor een programmatische aanpak mogelijk. Binnen deze wet wordt de soortbescherming opgedeeld in drie categorieën:

1. De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (art. 3.1 – 3.4).
2. De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV, V) en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5 - 3.9).
3. De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wet natuurbescherming (art. 3.10 - 3.11). Voor de zoogdier- amfibie- en reptielsoorten opgenomen in deze bijlage geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. De andere in de bijlage opgenomen soorten worden om ecologische redenen beschermd. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Verbodsbepalingen: Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Uitbreiding verbodsbepalingen en mogelijkheid tot ontheffing of vrijstelling: Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen,

- af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. t/m h. (niet van toepassing, zie wettekst).
 3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Verordening vrijstelling soorten provincie Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland acht het wenselijk vrijstellingen te verlenen van verboden ter bescherming van soorten dieren op grond van de Wet natuurbescherming voor de volgende diersoorten:

Aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, bruine kikker, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, gewone pad, haas, hermelijn, huisspitsmuis, kleine watersalamander, konijn, meerkikker, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos, wezel en woelrat.

Bovenstaande soorten zijn derhalve niet beschermd bij de voorgenomen werkzaamheden. Voor bovengenoemde soorten blijft de zorgplicht echter van kracht.

Zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11

Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Zoogdieren

Zodra een in het wild levend dier wordt aangetroffen tijdens de werkzaamheden kan deze worden gevangen en direct worden overgeplaatst naar een geschikte habitat in de nabijheid van het plangebied. Vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken, steenhopen en dergelijke) moet gefaseerd worden verwijderd, waardoor aan amfibieën en grondgebonden zoogdieren

gelegenheid wordt gegeven te vluchten.

Bij kap van de vegetatie in de winter dient men rekening te houden met zoogdieren in winterslaap, zoals de egel. Inachtneming van de zorgplicht betekent dat men het struikgewas handmatig en gefaseerd kapt, in plaats van met bulldozer of graafmachine. De egel is met name 's nachts actief. Door de werkzaamheden overdag te plannen wordt verstoring zoveel mogelijk voorkomen.

Werkzaamheden aan watergangen

Werkzaamheden in de watergangen dienen zoveel als mogelijk uitgevoerd te worden in de maanden september en oktober (na de voortplantingsperiode en vóór de winterrust van vissen en amfibieën). Werkzaamheden in watergangen kunnen alleen plaatsvinden als zowel de watertemperatuur als de luchttemperatuur boven het vriespunt en beneden de 25 °C liggen en wanneer er geen sprake is van ijsvorming.

Bagger dat vrijkomt tijdens werkzaamheden dient gecontroleerd te worden op aanwezigheid van dieren (amfibieën en vissen). Indien dieren worden aangetroffen, dienen de soorten teruggeplaatst te worden in een geschikt leefgebied in de nabije omgeving, waar geen werkzaamheden zullen plaatsvinden.

Zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Vogels

Voor het broedseizoen staat geen vaste periode. Veel vogelsoorten broeden in de periode maart tot en met juli. Indien watervogels in het onderzoeksgebied aanwezig zijn, kunnen deze broeden tot eind augustus. Nesten en eieren zijn gedurende de hele broedperiode van de betreffende soort beschermd, vanaf het eerste takje tot het uitvliegen van het laatste jong. Indien wordt gestart in het broedseizoen, dan moet door een deskundig ecooloog voorafgaand aan de werkzaamheden worden nagegaan of verstoring van broedvogels plaatsvindt.

Bijlage II Literatuur en bronvermelding

Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Soorten - Natuurbescherming, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

Een nieuwe wet voor de natuur: Wet Natuurbescherming, artikel uit De Strandloper 48e jaargang nummer 3, juni 2016, J. van Dijk

Bronvermelding

www.sovon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.bij12.nl

www.vogelbescherming.nl

www.steenuil.nl

**Bijlage III “Quicksan Wet natuurbescherming – Knibbelweg
Oost, Zevenhuizen, 10 december 2020**

Quickscan Wet natuurbescherming – Knibbelweg Oost, Zevenhuizen

RAPPORT

Datum	:	10-12-2020
Kenmerk	:	065442aa
Auteur	:	Dhr. R. Eisenga (ecoloog)
Vrijgave	:	ing. P.A.G. van der Vleuten (LBP Sight)
Opdrachtgever	:	Van Uden Logistic Site Investments BV Noordkade 64 2741 EZ Waddinxveen

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Doel van het onderzoek	3
1.3	Leeswijzer	3
2.	Opzet en uitvoering van het onderzoek.....	4
2.1	Bureaustudie	4
2.2	Veldonderzoek	4
2.3	Effectenbeoordeling	4
3.	Beschrijving van het plangebied	5
3.1	Ligging plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en omgeving	5
3.2	Algemene beschrijving van het plangebied	6
4.	Wettelijk kader	7
4.1	Wet natuurbescherming, onderdeel soorten	7
4.2	Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland	8
5.	Resultaten en effectenbeoordeling	9
5.1	Vleermuizen	9
5.2	Grondgebonden zoogdieren	9
5.3	Vaatplanten	10
5.4	Vogels	10
5.5	Amfibieën en reptielen.....	12
5.6	Vissen.....	13
5.7	Overige beschermde soorten.....	13
5.8	Bomen in het plangebied	13
6.	Effecten, verplichtingen en aanbevelingen	14
6.1	De zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11.....	15
6.2	De zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1	15
6.3	De zorgplicht specifiek voor vissen	15
6.4	Overzicht van onderzochte soortgroepen en onderzoeksresultaten	17
	Literatuur en bronvermelding	18

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Van Uden Logistic Site Investments BV uit Waddinxveen is een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd op de locatie Knibbelweg-Oost te Zevenhuizen. De voorgenomen plannen betreffen de ontwikkeling van een akker- en tuinbouwgebied tot deels bedrijventerrein en opnieuw tuinbouwgebied. Binnen de ontwikkelplannen is aandacht voor ecologie en natuurinclusief bouwen

1.2 Doel van het onderzoek

Deze quickscan flora en fauna heeft ten doel de voorgenomen plannen te toetsen aan de huidige natuurwetgeving zodat duidelijk wordt welke maatregelen moeten worden getroffen om overtreding van deze wet te voorkomen. Het plangebied is onderzocht en beoordeeld op de aanwezigheid van en betekenis voor door de Wet natuurbescherming beschermde plant- en diersoorten.

Indien overtreding niet kan worden vermeden, is in het onderhavige rapport aangegeven voor welke soorten en met welke onderbouwing ontheffing dient te worden aangevraagd. Indien aanvullend onderzoek noodzakelijk blijkt, kan op basis van de quickscan een gedegen planning daarvan worden gemaakt.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de opzet van het onderzoek besproken en in hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op het plangebied. In hoofdstuk 4 is de reikwijdte en de doelstelling uit de Wet natuurbescherming beschreven. In hoofdstuk 5 worden conclusies getrokken uit de resultaten van het bureauonderzoek en het veldbezoek, waarna in hoofdstuk 6 de conclusies zijn samengevat. Tot slot wordt in de bijlage een overzicht van de geraadpleegde literatuur gepresenteerd.

Figuur 1: Impressie van het plangebied vanuit noordelijke hoek

2. Opzet en uitvoering van het onderzoek

Het onderhavige flora- en faunaonderzoek bestaat uit twee onderdelen, te weten: een bronnen- en literatuuronderzoek (bureaustudie) en een biotooptoets (veldbezoek). De biotooptoets is door een ecooloog uitgevoerd op 30 november 2020 in de ochtend, bij windkracht 4 uit westelijke richting, zware laaghangende bewolking en circa 3°C.

2.1 Bureaustudie

Het bronnen- en literatuuronderzoek omvat een bureaustudie, waarbij kaarten zijn geraadpleegd (kenmerken van het landschap waarin het plangebied zich bevindt) en de reeds bekende verspreidingsgegevens van voorkomende beschermde soorten in de regio zijn geraadpleegd. In het bronnen- en literatuuronderzoek zijn het plangebied en het omliggende gebied in een straal van ongeveer 1,5 kilometer onderzocht.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. Een overzicht van de gebruikte literatuur is opgenomen in de literatuurlijst, die is opgenomen in de bijlage van deze rapportage.

2.2 Veldonderzoek

Naast een bureaustudie is een biotooptoets uitgevoerd. Dit betreft een veldbezoek met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. De bevindingen van het bronnen- en literatuuronderzoek worden in het veld getoetst en indien nodig aangevuld. Op het moment dat een biotooptoets wordt uitgevoerd, zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachttactief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten/soortgroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratierouten vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Op deze manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die niet zijn waargenomen gedurende de biotooptoets, maar desondanks toch mogelijk kunnen voorkomen ter plaatse van het plangebied. De resultaten van de biotooptoets betreffen uitsluitend waarnemingen binnen het plangebied.

2.3 Effectenbeoordeling

Op basis van de veldkenmerken van het plangebied en de verspreiding van beschermde soorten, is beoordeeld voor welke beschermde soorten het plangebied van betekenis kan zijn. Bij deze toetsing is alleen gekeken naar de beschermde soorten uit de Wet Natuurbescherming. Deze soorten hebben een Nederlandse of Europese bescherming en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Wanneer effecten optreden of verbodsbepalingen worden overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

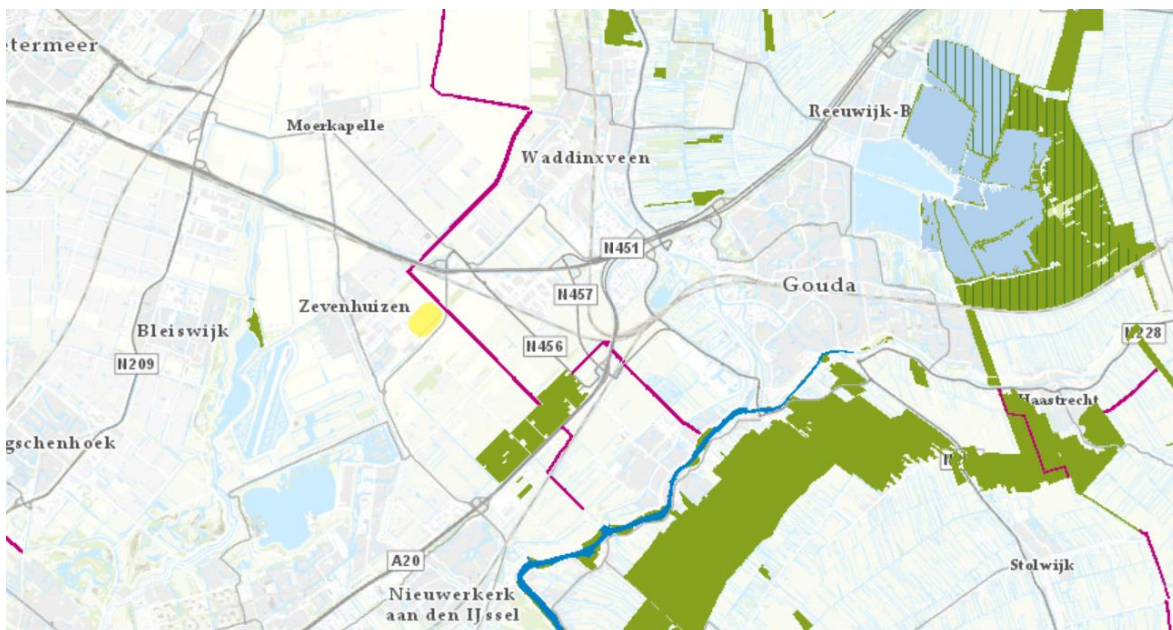
Algemene soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen zoals weergegeven in artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet Natuurbescherming. Wel geldt de zorgplicht ex artikel 1.11.

3. Beschrijving van het plangebied

3.1 Ligging plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en omgeving

Het plangebied is gesitueerd ten oosten van Zevenhuizen, gemeente Zuidplas. Aan de oostzijde wordt het gebied begrensd door de het water Vierde tocht met daarachter de spoorlijn Den Haag- Gouda en de A12, aan de zuidzijde door de N219. Het plangebied is ca. 40ha groot.

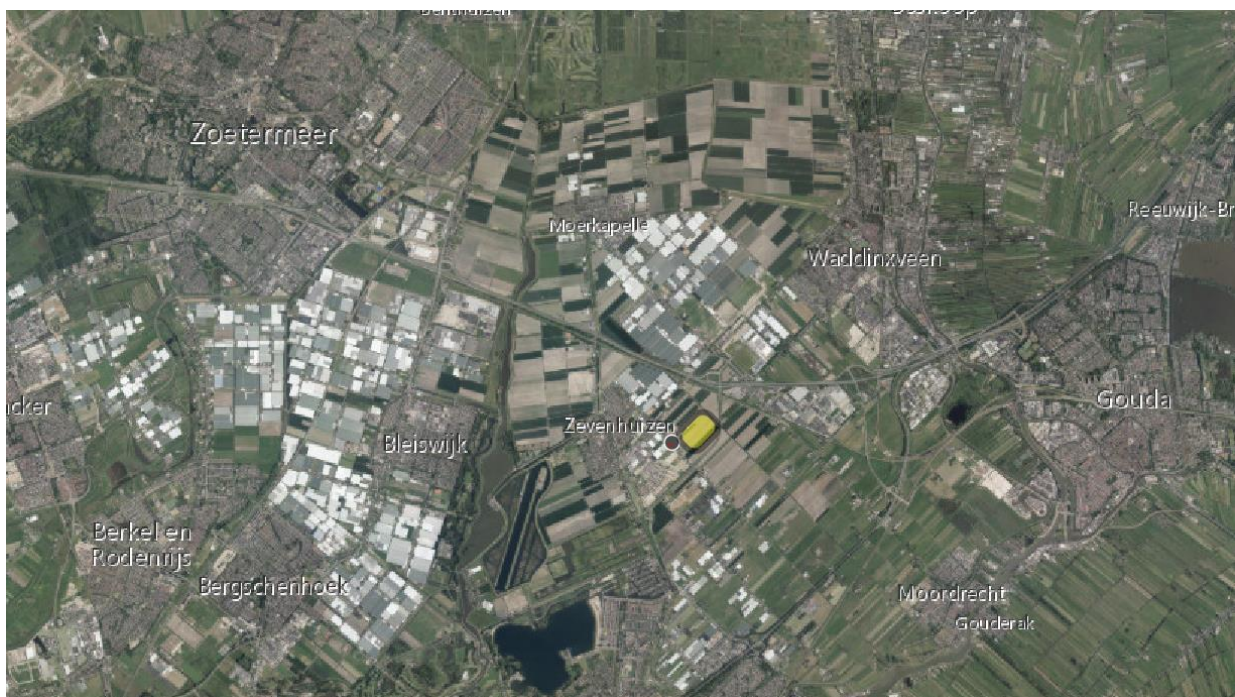
Op de onderstaande kaart is te zien dat het plangebied geen deel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland. Het gebied maakt eveneens geen onderdeel uit van een ander beschermd gebied, zoals Natura 2000, belangrijk weidevogelgebied of strategische reservering natuur. Wel wordt het gebied begrensd door de ecologische verbinding die bestaat uit het water 'De vierde tocht'. Binnen een straal van 10 km ligt precies op die grens het Natura 2000 gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein met als status van stikstofgevoeligheid: minder gevoelig

Figuur 2: Ligging plangebied (gele vlak) in een straal van maximaal 14 km ten opzichte van ecologische hoofdstructuur EHS/NNN (donkergroen), ecologische verbinding (paars), Natura2000 (gearceerd op 10km) Bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>

Figuur 3: het plangebied binnen de rode lijnen (exclusief de woningen met tuinen)

Figuur 4: Ligging van het plangebied in de gemeente Zuidplas

3.2 Algemene beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat uit een polderlandschap dat in gebruik is voor agrarische doeleinden, voornamelijk intensieve landbouw (zie figuur 3). Binnen het plangebied is ook een kas aanwezig. Langs de zuidelijke grens staat lintbebouwing van voornamelijk (oude) boerderijen en kwekerijen (respectievelijk langs de Knibbelweg-Oost en de Noordelijke dwarsweg). De langgerekte percelen die starten achter de bebouwing van de zuidelijk gelegen Knibbelweg-Oost worden van elkaar gescheiden door diepe greppels met daarin een ondiepe laag water. Dit water heeft bovendien een hoogteverschil wat wordt overbrugd door trappen. Binnen het plangebied is geen opgaande begroeiing aanwezig. De brede watergang Vierde Tocht vormt de noordelijke grens van het plangebied. De provinciale weg N219 vormt de oostelijke grens. Ten westen van het plangebied liggen meerdere agrarische percelen en een weg (Noordelijke dwarsweg) met lintbebouwing. De inrichting en het gebruik van deze omgeving is vergelijkbaar met het plangebied.

Figuur 5: Foto-impressie plangebied

4. Wettelijk kader

4.1 Wet natuurbescherming, onderdeel soorten

Voor soortenbescherming geldt voor deze wet dat deze gericht is op het bereiken of herstellen van een gunstige staat van instandhouding van deze soorten. De wet maakt hiervoor een programmatische aanpak mogelijk. Binnen deze wet wordt de soortbescherming opgedeeld in drie categorieën:

1. De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (art. 3.1 – 3.4).
2. De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV, V) en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5 - 3.9).
3. De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wet natuurbescherming (art. 3.10 - 3.11). Voor de zoogdier- amfibie- en reptielsoorten opgenomen in deze bijlage geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. De andere in de bijlage opgenomen soorten worden om ecologische redenen beschermd. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Verbodsbepalingen: Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Uitbreiding verbodsbepalingen en mogelijkheid tot ontheffing of vrijstelling: Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielend.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. t/m h. (niet van toepassing, zie wettekst).
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

4.2 Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

Artikel 8.1 vrijstelling ten behoeve van bestendig beheer of onderhoud en de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

1. De verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de wet, gelden niet bij de uitvoering van handelingen in het kader van:
 - a. de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;(b,c,d niet van toepassing, zie wettekst)
2. De vrijstellingen, bedoeld in het eerste lid, gelden ten aanzien van de in bijlage 6 genoemde andere beschermde soorten: Aardmuis, Bastaardkikker, Bosmuis, Bruine kikker, Bunzing, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Egel, Gewone bosspitsmuis, Gewone pad, Haas, Hermelijn, Huisspitsmuis, Kleine watersalamander, Konijn, Meerkikker, Ree, Rosse woelmuis, Veldmuis, Vos, Wezel en Woelrat. Bovenstaande soorten zijn derhalve niet beschermd bij de voorgenomen werkzaamheden, wel geldt de zorgplicht.

5. Resultaten en effectenbeoordeling

5.1 Vleermuizen

Resultaten bureauonderzoek

Het plangebied kent geen opstallen. Wel grenst het aan de zijde van de Knibbelweg Oost aan de daar aanwezige lintbebouwing. In deze bebouwing kunnen vleermuizen verblijven. De meest voorkomende gebouwbewonende vleermuissoort is de gewone dwergvleermuis (*pipistrellus pipistrellus*). Andere soorten die voorkomen in de gemeente Zuidplas die gebruik kunnen maken van gebouwen zijn de ruige dwergvleermuis (*pipistrellus nathusii*), gewone grootoorvleermuis (*plecotus auritus*), meervleermuis (*myotis dasycneme*) en laatvlieger (*eptesicus serotinus*). Er zijn bomen met voldoende stamdikte in de tuinen en erven van de woningen (langs de rand maar buiten het plangebied) aanwezig, waardoor de aanwezigheid van boombewonende soorten als de rosse vleermuis (*nyctalus noctula*) niet bij voorbaat kan worden uitgesloten. Van de akkers binnen het plangebied wordt verwacht dat deze door het ontbreken van bomen en struiken ongeschikt zijn als (essentieel) foerageergebied voor vleermuizen.

Resultaten veldbezoek

De afstand van de opstallen en bomen t.o.v. het plangebied is bekeken. De woningen alsmede de bomen staan op voldoende afstand van de plannen waardoor eventueel aanwezige vleermuizen hier geen hinder aan ondervinden. Vleermuizen maken gebruik van echolocatie om zich te oriënteren tijdens de vlucht. De lege akkers van het plangebied zijn door het ontbreken van oriëntatie in de vorm van verticale objecten van voldoende hoogte, ongeschikt als foerageergebied.

Conclusie vleermuizen

Geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn in het plangebied niet aanwezig. De woningen en eventueel geschikte bomen staan ver genoeg van de ontwikkelplannen, waardoor eventueel aanwezige dieren hier geen hinder van ondervinden.

Als foerageergebied heeft het plangebied door het ontbreken van verticale oriëntatiepunten van voldoende hoogte, geen functie. De voorgenomen ontwikkelingen van het plangebied voorzien bovendien in een ecologische zone tussen de bebouwing en de ontwikkelplannen. Op deze wijze wordt waarschijnlijk nieuw foerageergebied aan de omgeving toegevoegd.

De Knibbelweg-Oost vormt zowel aan de straatzijde als aan de achterzijde van de lintbebouwing een lijnelement. Een lijnelement kan door vleermuizen gebruikt worden als vliegroute. Echter tijdens de werkzaamheden blijven deze lijnelementen onaangetast. Waarbij het lijnelement aan de achterzijde door bovengenoemde ecologische zone mogelijk wordt versterkt.

Op basis van het bovenstaande is het uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten hebben op vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Resultaten bureauonderzoek

Volgens verspreidingsgegevens komen geen soorten beschermde zoogdieren in het plangebied voor. Voor steenmarter, die steeds meer in het westen van Nederland wordt waargenomen, is geen habitat aanwezig in de vorm van opstallen en rommelige hoekjes.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen zoogdieren of sporen van beschermde zoogdieren waargenomen. Deze worden, gezien verspreidingsgegevens en biotoop, ook niet verwacht in de toekomst. Algemene kleine zoogdieren als muizen en mollen kunnen in het plangebied aanwezig zijn. Langs de greppels zijn sporen van holen van ratten aanwezig.

Conclusie grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten zoogdieren aangetroffen. Deze worden gezien de verspreidingsgegevens en situering van het plangebied nabij drukke wegen ook niet verwacht in de toekomst. Voor aanwezige algemene zoogdieren geldt de zorgplicht (zie §6.1).

5.3 Vaatplanten

Resultaten bureauonderzoek

Op basis van verspreidingsgegevens kan de aanwezigheid van beschermde soorten vaatplanten worden uitgesloten.

Resultaten veldbezoek

Beschermde vaatplanten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. De meeste beschermde planten zijn afhankelijk van een zeer specialistisch biotoop. Geconstateerd is dat het biotoop in het plangebied hiervoor niet geschikt is. De akkers worden zeer intensief gebruikt. Er zijn geen braakliggende rommelige oppervlaktes. De greppels en de vierde tocht hebben steile onnatuurlijke oevers die bovendien periodiek kort worden afgemaaid. Ook worden deze greppels steeds uitgediept. Dit alles maakt het plangebied voor beschermde vaatplanten ongeschikt.

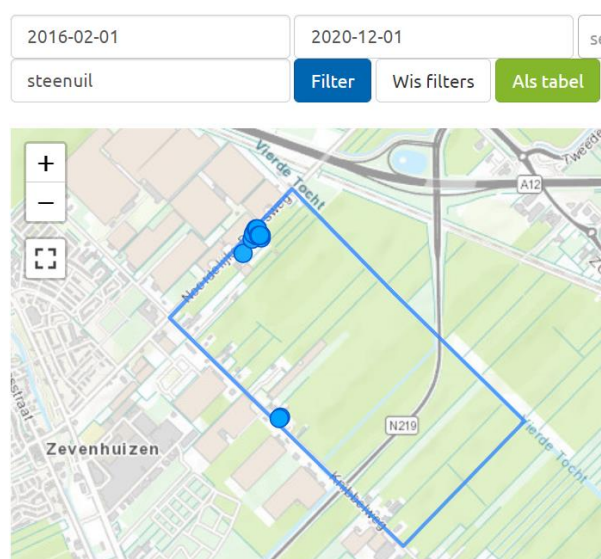
Conclusie vaatplanten

Geconcludeerd kan worden dat de aanwezige vaatplanten geen beschermde status hebben en ontwikkelingen niet in de weg staan.

5.4 Vogels

Resultaten bureauonderzoek

In de verspreidingsgegevens worden over de afgelopen vier jaar meerdere vogelsoorten genoemd. Huismus (*passer domesticus*), gierzwaluw (*apus apus*) en andere soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is, worden gemeld in de gemeente Zuidplas. Nabij het plangebied is aan de Noordelijke dwarsweg een broedgeval van de Steenuil (*athene noctua*) vastgesteld. De laatste waarnemingen van de Steenuil op die locatie dateren van zomer 2019. Aan de knibbelweg-Oost zijn twee waarnemingen bekend, met als laatste waarneming november 2019 (figuur 6). In de bomen nabij het plangebied zouden zich jaarrond beschermde nesten kunnen bevinden van bijvoorbeeld de buizerd (*buteo buteo*).

Figuur 6: Overzicht van waarnemingen steenuil laatste vier jaar (bron: waarneming.nl)

Landbouwgebied kan een functie hebben voor overwinterende ganzen en eenden als de smient. In het plangebied vindt hoofdzakelijk akkerbouw plaats. Er wordt niet verwacht dat het een functie heeft voor

ganzen en eenden omdat deze hoofdzakelijk op graslanden foerageren.

Resultaten veldbezoek

In en in de nabijheid van het plangebied zijn tijdens het veldbezoek enkele algemene soorten vogels waargenomen waaronder buizerd, heggenmus, vink en fazant. De steenuil is niet waargenomen tijdens het veldbezoek, maar hier kunnen geen conclusies aan worden verbonden. De nestkast aan de Noordelijke dwarsweg 114 is nog aanwezig. De akkers zijn minimaal geschikt als foerageergebied, maar gezien de geringe afstand van mogelijke broedterritoria van de steenuil is dit niet bij voorbaat uit te sluiten.

De bomen nabij het plangebied zijn zo goed mogelijk geïnspecteerd op jaarrond beschermde nesten. In één boom, ter hoogte van Knibbelweg 51, bevindt zich een groot nest. Een buizerd zou dit nest kunnen gebruiken. Het mogelijke nest van de buizerd is jaarrond beschermd en bevindt zich binnen de versturende invloedssfeer van de ontwikkelingen.

Het plangebied heeft door het ontbreken van gras geen functie als foerageergebied van ganzen en eenden.

Figuur 7: Groot nest aan de Knibbelweg Oost nr. 51

Conclusie vogels

De Wet natuurbescherming biedt bescherming aan alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Nestbescherming geldt voor alle in gebruik zijnde nesten gedurende het broedseizoen en voor een beperkt aantal soorten jaarrond. Het plangebied zelf heeft geen directe functie als nestgebied voor broedvogels waarvan het nest jaarrond beschermd is. Binnen het plangebied is het wel aannemelijk dat grondbroedende vogels zoals de kievit er hun nest hebben. Iedere in gebruik zijnde nest is beschermd. Voor het broedseizoen geldt geen vaste periode, globaal wordt uitgegaan van half maart tot half augustus. Indien de werkzaamheden starten tijdens het broedseizoen, moet door een ecoloog voorafgaand aan de werkzaamheden worden nagegaan of verstoring van broedvogels plaatsvindt.

Huismussen kunnen rondom de boerderijen langs de lintbebouwing ten zuiden van het plangebied

voorkomen. Deze soort houdt zich in de nabijheid van bebouwing in tuinen en ruigtes op. Dit ontbreekt in het plangebied zelf, waardoor deze soort geen hinder zal ondervinden van de voorgenomen ontwikkelingen en voor deze soort geen nader onderzoek noodzakelijk is.

In de directe nabijheid van het plangebied kunnen territoria met broedlocaties zijn van jaarrond beschermde nesten van steenuil en buizerd. Voor de steenuil geldt dat het plangebied bij het vaststellen van een territorium mogelijk deel uitmaakt van essentieel foerageergebied. Voor de mogelijke aanwezigheid van een nest van de buizerd bevindt het te ontwikkelen gebied zich binnen de versturende invloedssfeer.

Op basis van het bovenstaande is het niet uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten hebben op jaarrond beschermde nestlocaties en/of territoria van steenuil en buizerd. Een nader onderzoek naar beide soorten moet uitwijzen of zij nabij en in het plangebied hun territoria hebben. Voor steenuil en buizerd moet een nader onderzoek de aanwezigheid bevestigen of uitsluiten wat bepaalt of er een ontheffing nodig is van verbodsbepalingen uit de Wnb.

5.5 Amfibieën en reptielen

Resultaten bureauonderzoek

Wat betreft beschermde amfibieën komen in de omgeving van Zevenhuizen de gewone pad, rugstreeppad, bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander voor. Alleen de rugstreeppad is beschermd in Zuid-Holland. Er zijn de laatste vier jaar louter waarnemingen van de rugstreeppad rondom Moerkapelle op 4km afstand.

De rugstreeppad is vooral een soort van terreinen met een hoge natuurlijke of door mensen ingebrachte dynamiek. Braakliggende bouwterreinen, groeven en zand- en kleiafgravingen, (rivier)duinen en uiterwaarden vormen een ideaal leefgebied voor de rugstreeppad. Vaak is er een goed vergraafbare bodem aanwezig en is er bouw materiaal om onder te schuilen. Als deze bodem in het plangebied aanwezig is, dient met rugstreeppad rekening gehouden te worden. Water in de buurt voor de voortplanting moet aanwezig zijn.

Resultaten veldbezoek

In het plangebied zijn vanwege de tijd van het jaar geen amfibieën waargenomen. Het plangebied vormt geen goed habitat voor de rugstreeppad om de volgende redenen: A. de watergangen in het plangebied zijn voor de rugstreeppad ongeschikt, omdat zij het water door de hoge steile oevers niet kunnen verlaten. B. de watergangen worden met grote regelmaat uitgebaggerd waarbij alle waterplanten worden verwijderd, dit maakt het water ongeschikt als voorplantingsplaats, omdat schuilmogelijkheden ontbreken. C. de bodem van het plangebied wordt voldoende omgewoeld maar zeer intensief gebruikt. De rugstreeppad kan in de omgewoelde grond een hol graven voor de winterrust maar het intensieve landgebruik maakt dit voor deze langere tijd onmogelijk. D. het ontbreekt in het plangebied aan rommelige hoekjes met willekeurig weggegooid materiaal waar rugstreeppadden hun verblijfplaats onder kunnen hebben.

In de aanlegfase kan een voor de rugstreeppad gunstige situatie ontstaan. Echter de ligging van het plangebied t.o.v. recente waarnemingen maakt kolonisatie door de rugstreeppad onwaarschijnlijk, zo niet onmogelijk. Er moeten een drukke weg (A12) de spoorlijn Den Haag – Gouda en de bebouwde kom van Zevenhuizen worden overgestoken om het gebied te koloniseren.

Conclusie amfibieën en reptielen

Nader onderzoek naar het voorkomen van rugstreeppad wordt niet noodzakelijk geacht op basis van habitat, verspreidingsgegevens en de te overbruggen barrières. Op basis van het bovenstaande kan met betrekking tot amfibieën en reptielen zonder ontheffing worden gewerkt.

5.6 Vissen

Resultaten bureauonderzoek

De volgende vissen zijn in Nederland beschermd: Beekdonderpad, Beekprik, Elrits, Europese rivierkreeft, Gestippelde alver, Grote modderkruiper, Kwabaal.

Op basis van verspreidingsgegevens en kwaliteit van habitat kan aanwezigheid van deze soorten in het plangebied worden uitgesloten.

Resultaten veldbezoek

De aanwezige waterwegen zijn vanwege het regelmatig uitbaggeren, waardoor alle plantengroei verwijderd wordt, ongeschikt voor beschermde soorten vissen. Algemeen voorkomende vissen komen waarschijnlijk voor binnen de, met name iets bredere, waterwegen. Voor deze soorten geldt de zorgplicht. Bij werkzaamheden aan waterwegen, zoals demping, geldt de zorgplicht en moet volgens een ecologisch werkprotocol gewerkt worden.

Conclusie vissen

De aanwezigheid van in Nederland beschermde vissen kan door het ontbreken van geschikt biotoop en op basis van verspreidingsgegevens worden uitgesloten. Een nader onderzoek naar beschermde vissoorten is niet nodig. Aannemelijk is dat algemene vissoorten in de wateren voorkomen, hiervoor geldt de zorgplicht. Voor het werken aan deze wateren, zoals dempen, geldt dat er volgens een ecologisch werkprotocol gewerkt moet worden.

5.7 Overige beschermde soorten

Resultaten bureauonderzoek

De verschillende soorten libellen, vlinders, insecten en andere ongewervelden die vermeld worden in de Wet natuurbescherming zijn aanwezig in een ander verspreidingsgebied en biotoop dan het plangebied. Geschikte waardplanten als brandnetel zijn niet aangetroffen. Ook zijn er nauwelijks bloemen. Meldingen van deze soorten in het plangebied zijn er niet, het verspreidingsgebied ligt buiten het plangebied.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het biotoop ongeschikt is voor beschermde soorten libellen en vlinders. Waardplanten zijn niet aangetroffen. De oevers van de wateren hebben bijvoorbeeld geen rietstengels, waardoor de larven van libellen het water niet kunnen verlaten.

Conclusie overige beschermde soorten

Met beschermde ongewervelde diersoorten hoeft op grond van biotoop en verspreidingsgegevens geen rekening gehouden te worden.

5.8 Bomen in het plangebied

In het plangebied staan geen bomen.

6. Effecten, verplichtingen en aanbevelingen

Uit bureaustudie en biotooptoets is naar voren gekomen dat het mogelijk is dat met de plannen jaarrond beschermde nesten of belangrijk leefgebied wordt aangetast van de in de Wet natuurbescherming beschermde vogelsoorten: steenuil en buizerd.

Nader onderzoek is nodig om het voorkomen van territoria van steenuil met zekerheid vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Tijdens het uitvoeren van dit nader onderzoek wordt gewerkt volgens het landelijk vastgestelde steenuilprotocol (opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2017) en zal worden beoordeeld in hoeverre het plangebied een functie heeft als zomer/ voortplantingsbiotoop en daarmee als vaste rust en verblijfplaats (territorium).

Dit protocol schrijft voor dat er tussen 1 februari en 30 april drie bezoeken moeten plaatsvinden gericht op waarneming van de soort en één bezoek gericht op zoeken naar sporen en nesten.

In het geval daadwerkelijk steenuilen aanwezig zijn langs de rand van het plangebied, en er daarmee door de voorgenomen ontwikkelingen essentieel foerageergebied verloren gaat, dan is een ontheffing voor de Wet natuurbescherming noodzakelijk, deze moet worden aangevraagd.

Het is mogelijk dat het nest dat zich net buiten het plangebied, maar binnen de versturende invloedssfeer bevindt, door een buizerd wordt gebruikt. Het nest van de buizerd is jaarrond beschermd. Nader onderzoek is nodig om de aanwezigheid van de buizerd aan te tonen dan wel uit te sluiten. Afwezigheid van broedende buizerds kan worden aangetoond, als er tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode maart tot half mei geen aanwezigheid kan worden aangetoond.

In het geval het nest daadwerkelijk door een buizerd in gebruik is en het daarmee door de geplande ontwikkelingen niet langer gebruikt kan worden, dan is een ontheffing voor de Wet natuurbescherming noodzakelijk, deze moet worden aangevraagd.

Uit bureaustudie en biotooptoets is tevens naar voren gekomen dat het mogelijk is dat algemene vogels in het plangebied gaan broeden. Zie hiervoor §6.2.

Wanneer tijdens het broedseizoen wordt gestart met de werkzaamheden moet een ecooloog de situatie beoordelen. Optie is te starten met de werkzaamheden voor het broedseizoen en met constante verstoring (weekenden uitgezonderd) door te werken. Algemene soorten vogels komen door de verstoring niet tot broeden in het plangebied of binnen de directe versturende invloedssfeer. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot augustus.

Voor algemene soorten vissen geldt ook de zorgplicht. Conform die zorgplicht worden alle vissen en amfibieën weggevangen en overgeplaatst. Bij het (gedeeltelijk) dempen van watergangen wordt naar open water toe gewerkt, zodat vissen en overige soorten in de richting van open water kunnen ontsnappen. Bij het dempen van een watergang waarbij vissen ingesloten raken moeten maatregelen worden genomen. Zie hiervoor §6.3.

Dieren die zich binnen het plangebied verschuilen moeten een kans krijgen zichzelf in veiligheid te brengen. Het bouw klaarmaken van het plangebied dient hiervoor zorgvuldig te gebeuren. Het is van belang dat dit werk niet gedaan wordt in de richting van een drukke weg of watergang met steile oevers, dit om te waarborgen dat vluchtende dieren een kans hebben zich veilig elders te vestigen.

De zorgplicht van de Wet natuurbescherming is altijd van toepassing. Hieronder wordt geadviseerd hoe aan deze zorgplicht invulling kan worden gegeven.

6.1 De zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Zodra een in het wild levend dier wordt aangetroffen tijdens de werkzaamheden kan deze worden gevangen en direct worden overgeplaatst naar een geschikte habitat in de nabijheid van het plangebied.

6.2 De zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Indien de werkzaamheden starten binnen het broedseizoen, mogen deze pas uitgevoerd worden indien vooraf door een deskundig ecooloog is vastgesteld dat geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden. Tot de mogelijkheden behoort aanvangen voor het broedseizoen en doorwerken met continue verstoring tijdens het broedseizoen, zodat vogels niet tot broeden komen. Eveneens is het mogelijk in het broedseizoen te starten als het gehele gebied ongeschikt is gemaakt voor broedvogels.

6.3 De zorgplicht specifiek voor vissen

Voor de soortgroep vissen en amfibieën geldt de zorgplicht ook. Bij het werken aan waterwegen zoals dempen, moet volgens een ecologische werkprotocol te werk worden gegaan. Hieronder staan enkele maatregelen waarmee gewerkt moet worden. Dit alles onder ecologische begeleiding.

- Afhankelijk van de lengte van de te dempen watergang is het nodig om deze op te delen in compartimenten van maximaal 50 meter lengte door middel van aarden dammen of plaatsing van een damwand;

- Het waterpeil moet door middel van leegpompen tot 20 à 30 cm verlaagd worden, waarna de watergang wordt leeggevist en verder leeggepompt;
- Zodanig dempen/droogleggen van sloten dat vissen en andere waterdieren niet ingesloten worden. Dit kan door dieren voorafgaand weg te vangen. Verder tijdens het dempen/droogleggen één kant op werken en richting open water.
- De weggevangen vissen en amfibieën worden uitgezet in een watergang in de directe omgeving van het projectgebied waar geen werkzaamheden (meer) plaatsvinden, in voor de soort geschikte biotopen, dit dient zo snel mogelijk te gebeuren;
- Het materieel dat gebruikt wordt bij de werkzaamheden aan de watergang moet zodanig gekozen worden dat de hoeveelheid slachtoffers zo beperkt mogelijk zal zijn;
- De ecologische begeleiding wordt uitgevoerd door een deskundig ecooloog op het gebied van onder andere vissen en amfibieën;
- Werkzaamheden in de watergangen dienen zoveel als mogelijk uitgevoerd te worden in de maanden september en oktober (na de voortplantingsperiode en vóór de winterrust van vissen en amfibieën);
- Bagger/grond/maaisel dat vrijkomt tijdens werkzaamheden dient gecontroleerd te worden op aanwezigheid van dieren (amfibieën en vissen). Indien dieren worden aangetroffen, dienen de soorten teruggeplaatst te worden in een geschikt leefgebied in de nabije omgeving, waar geen werkzaamheden zullen plaatsvinden.

6.4 Overzicht van onderzochte soortgroepen en onderzoeksresultaten

Soort(groep)	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing	Bijzonderheden/ opmerkingen
Vleermuizen	Nee	Nee	Nee	Plangebied heeft geen functie voor vleermuizen
Grondgebonden zoogdieren	Ja*	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vaatplanten	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vogels	Ja**	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek naar territoria steenuil en mogelijk jaarrond beschermd nest buizerd is noodzakelijk.
Amfibieën en reptielen	Ja*	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vissen	Ja*	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Overige soorten	Ja*	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.

* Voor niet beschermde diersoorten geldt de zorgplicht

** Wanneer in het broedseizoen wordt begonnen met de werkzaamheden dient door een deskundig ecooloog een broedvogelcheck te worden uitgevoerd.

Geadviseerd wordt om de onderzoeksresultaten voor te leggen aan het bevoegd gezag om na te gaan of zij kunnen instemmen met de onderzoeksresultaten en bovengenoemde conclusies.

Literatuur en bronvermelding

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Limpens e.a. KNNV 1997

Bats of Britain and Europe, C. Dietz en A. Kiefer, Bloomsbury 2016

www.vleermuis.net, voor up-to-date kennis van vleermuizen

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017, BIJ12

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(Redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland

Kennisdocument Rugstreeppad, *Bufo calamita*, Versie 1.0, juli 2017, BIJ12

Kennisdocument Steenuil, *Athena Noctua*, Versie 1.0, juli 2017, BIJ12

Kennisdocument Buizerd, *Buteo buteo*, Versie 1.0, juli 2017, BIJ12

Stichting RAVON: www.ravon.nl

Nederlandse Oecologische Flora. Wilde planten en hun relaties. Weeda e.a. 1985-1994

Verspreidingsatlas planten. 13 mei 2014, <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Sovon Vogelonderzoek Nederland: www.sovon.nl

Vereniging Vogelbescherming: www.vogelbescherming.nl

Waarneming.nl

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep, Ministerie van LNV, 2009

Atlas van de Nederlandse Zoogdieren, Zoogdiervereniging 2016, S. Broekhuizen et al.

**Bijlage IV Naderonderzoek, 2016, gemeente Zuidplas en
Ecologische quickscan, 2015, gemeente Zuidplas**

Bijlage 4

Quicksan ecologie

1

ECOLOGIE

1.1 Inleiding

Aan de Knibbelweg zijn woningen gelegen (lintbebouwing). De watergang (Vierde Tocht) vormt een ecologische verbindingszone (EVZ) die onderdeel uitmaakt van de Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur).

In het kader van de wet- en regelgeving omtrent natuurbescherming is in een quickscan onderzocht of er beschermde soorten planten en dieren (kunnen) voorkomen in (de omgeving van) het plangebied en of er effecten kunnen optreden op beschermde gebieden. De resultaten zijn in dit hoofdstuk beschreven. De volgende bronnen zijn geraadpleegd:

- ♦ Landelijke en Provinciale beleidsdocumenten genoemd in paragraaf 1.2 en online plankaarten;
- ♦ Literatuur en websites opgenomen in de literatuurverwijzingen (paragraaf 1.5).
- ♦ Er is in het kader van deze quickscan een oriënterend veldbezoek aan het plangebied gebracht.

Op basis van het literatuuronderzoek is een inschatting gemaakt van de eventuele effecten van de voorgenomen activiteiten op mogelijk aanwezige beschermde soorten (toetsing Flora- en faunawet) en op de beschermde gebieden (toetsing Nbwet en toetsing NNN en belangrijke (provinciale) weidevogelgebieden). Hieruit volgt een conclusie ten aanzien van de effecten of een aanbeveling tot nader onderzoek of vervolgpcedures.

Een quickscan is een verkennend ecologisch onderzoek en betreft geen uitgebreide inventarisatie, waardoor slechts in beperkte mate uitsluitsel gegeven kan worden over de aan- en afwezigheid van beschermde soorten. Een inventarisatie vereist namelijk dat op verschillende momenten veldinventarisaties plaatsvinden, omdat iedere soort zijn eigen optimale periode kent. In het geval van strikt beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten van de Flora- en faunawet), wordt een verkennend onderzoek als onderbouwing bij de aanvraag van een ontheffing door het Ministerie van EZ nooit afdoende geacht. Aanvullend veldonderzoek, op die tijdstippen in het seizoen die voor de verscheidene soorten het meest gunstig zijn, is dan noodzakelijk.

1.2 Wettelijk kader

Om natuurwaarden in Nederland te beschermen geldt een drietal landelijke wetten: de *Flora- en Faunawet*, de *Natuurbeschermingswet 1998*, *Wro*, en de *provinciale verordening ruimte en mobiliteit* (VRM 2014).

De handreiking bestemmingsplan en natuurwetgeving (EL&I, 2009) geeft aan dat: “gemeenten op grond van de Wro rekening moeten houden met een goede ruimtelijke ordening. Dat betekent onder meer op grond van het zorgvuldigheidsbeginsel doorwerking van het nationaal en provinciaal natuurbeleid en rekening houden met aanpalende wetgeving op grond van de uitvoerbaarheid van plannen (art. 9 Besluit ruimtelijke ordening)”.

Bij een ruimtelijke ontwikkeling dient middels een quickscan (combinatie van bureauonderzoek en een veldbezoek) te worden vastgesteld of het voornemen redelijkerwijs uitvoerbaar is, en:

- ♦ Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing Flora- en faunawet, maar ook provinciaal compensatiebeleid met betrekking tot weidevogelgebieden);
- ♦ Er mogelijke significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (toetsing aan Natuurbeschermingswet 1998, ook wel voortoets genoemd);

- ♦ Er wezenlijke waarden en kenmerken voor Ecologische Hoofdstructuur-gebieden (EHS) aangetast worden.

Indien deze beschermde natuurwaarden niet worden aangetast, wordt de ruimtelijke ontwikkeling conform de eerder genoemde regelgeving toelaatbaar geacht. In dat geval dient nog wel rekening te worden gehouden met de algemeen geldende zorgplicht (artikel 2) van de *Flora- en faunawet*. De zorgplicht bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen voor flora of fauna veroorzaakt, verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

1.3 Resultaten

Inleiding

De mogelijke aanwezigheid van beschermde gebieden en/ of beschermde soorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- ♦ Een oriënterend veldbezoek op 5 februari 2014
- ♦ Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data
- ♦ Websites van Provincie Zuid-Holland en Rijk

Op basis van verschillende literatuurbronnen is nader bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Vervolgens is tijdens het oriënterende veldbezoek gecontroleerd in hoeverre soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. Dit heeft tenslotte geresulteerd in een overzicht van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden. Getoetst is uiteindelijk of het beoogde voornemen een effect kan hebben op deze verwachte aanwezige beschermde soort(en).

Beschrijving plangebied

Het plangebied bestaat uit een polderlandschap dat in gebruik is voor agrarische doeleinde als intensieve landbouw en productiegrasland (zie figuur 1). In het westen van het plangebied is ook een kas aanwezig. De langgerekte percelen worden van elkaar gescheiden door diepe greppels met daarin een ondiepe laag water. Binnen het plangebied is geen opgaande begroeiing aanwezig.

De brede watergang Vierde Tocht vormt de noordelijke grens van het plangebied. Langs de zuidelijke grens staat lintbebouwing van voornamelijk (oude) boerderijen en kwekerijen (respectievelijk langs de Knibbelweg en de Noordelijke dwarsweg). De provinciale weg N219 vormt de oostelijke grens. Ten westen van het plangebied liggen meerdere agrarische percelen en een weg (Noordelijke dwarsweg) met lintbebouwing. De inrichting en het gebruik van de omgeving van het plangebied is vergelijkbaar met het plangebied.

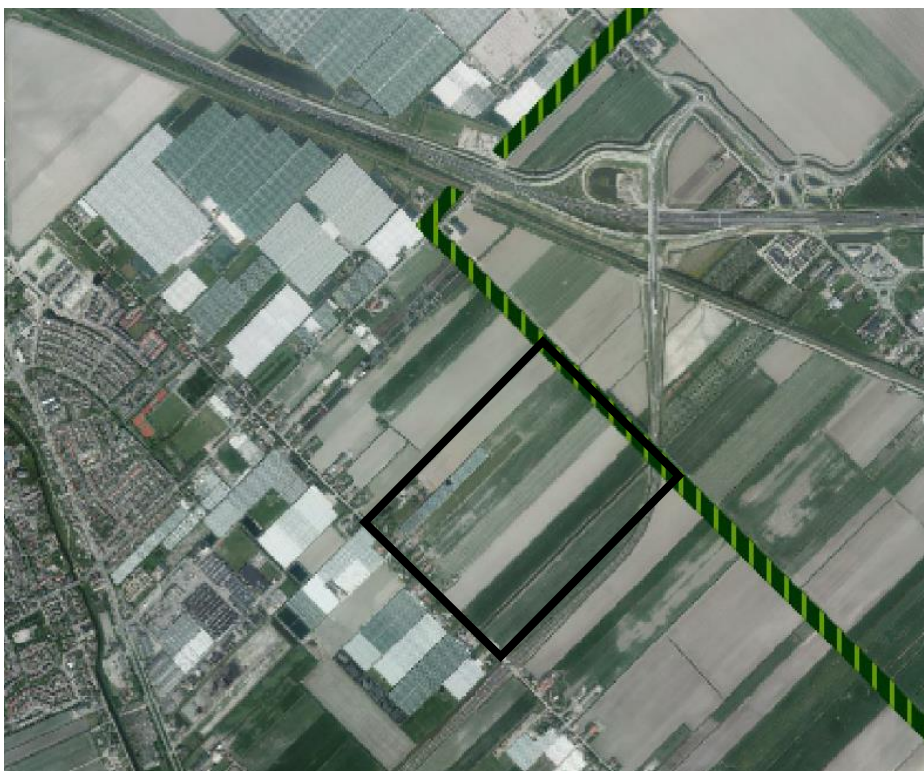
Figuur 1. Impressie van het plangebied (rechtsonder de Vierde Tocht)

Gebiedsbescherming EHS

De watergang die het plangebied in het noorden begrensd is door de provincie aangewezen als ecologische verbindingszone (EVZ; zie figuur 2) die onderdeel uitmaakt van de NNN. De EVZ is weergegeven op de zuidelijke oever van de Vierde Tocht, waardoor het oostelijk deel van deze EVZ binnen het plangebied ligt.

Een concrete omschrijving van de verbindingen is niet bij de provincie aanwezig, omdat het een relatief 'nieuwe' verbinding betreft. In de directe omgeving gaat het veelal om 'moerasverbindingen' die als volgt staan beschreven: "Ongeveer 30 m brede strook moerasruigten. Het gaat vooral om natte ruigten en wilgenstruweel. De verbinding loopt langs watergangen met niet te voedselrijk, schoon water. In het water is een rijke waterplantenvegetatie aanwezig". Medio 2013 zijn de oevers van de Vierde Tocht verbreed. Een rietruigte is in de beperkte tussenliggende periode nog niet tot ontwikkeling gekomen. Omdat het veldbezoek in de winter plaats vond, kon niet worden beoordeeld of watervegetatie aanwezig is.

In het nieuwe bestemmingsplan blijft de functie van de EVZ behouden. Hierover heeft de gemeente Zuidplas reeds overeenstemming bereikt met de provincie Zuid-Holland (mondelinge toezegging gemeente Zuidplas, medio februari 2015). Onderdeel van de deze afspraak is dat de EVZ verplaatst wordt naar de noordelijke oever van de Vierde Tocht, waardoor de EVZ buiten het gebied komt te liggen waar werkzaamheden gepland zijn. De ontwikkeling van bedrijven en/of glastuinbouw heeft naar verwachting geen effect op het functioneren van de EVZ.

Figuur 2 Het plangebied (globaal weergegeven met de zwarte omlijning) en de daarbinnen gelegen EVZ (groene arcering) van de NNN. Bron: www.pzh.nl, geraadpleegd op 30 april 2014.

Gebiedsbescherming belangrijke weidevogelgebieden

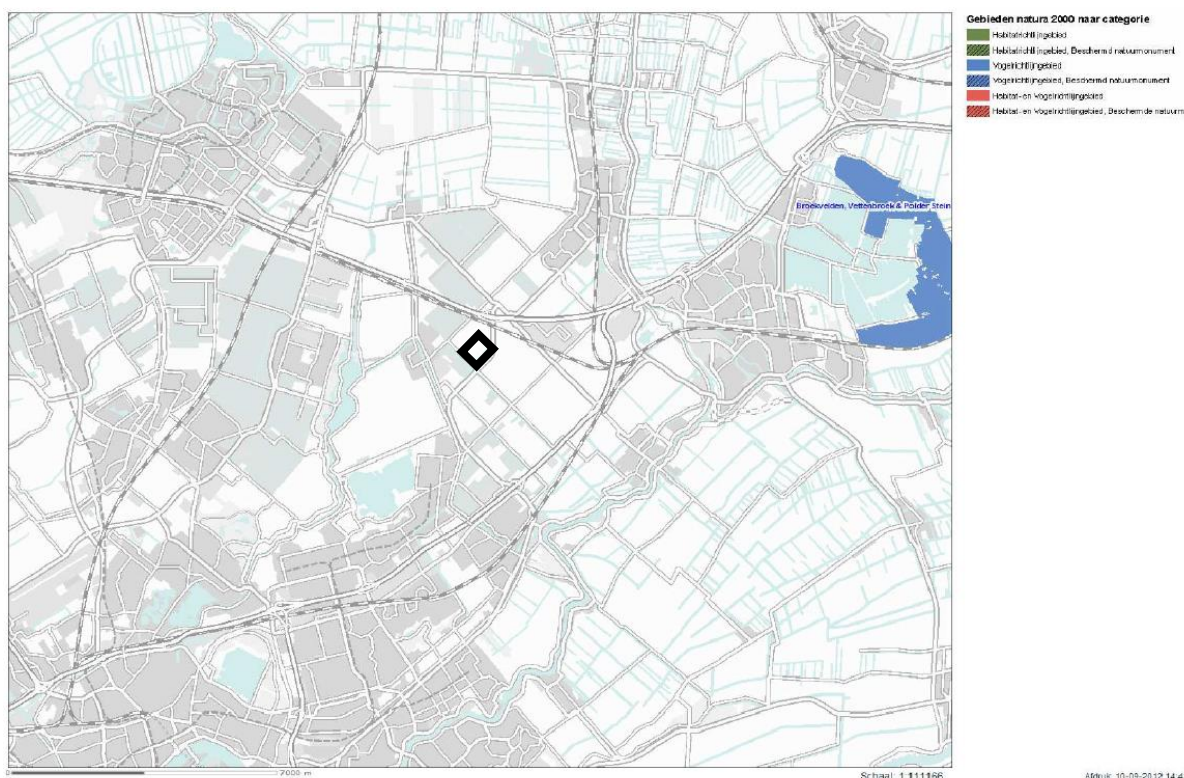
In of nabij het plangebied zijn geen belangrijke weidevogelgebieden aanwezig. Het meest dichtbij gelegen belangrijke weidevogelgebieden liggen op een afstand van 4 kilometer. Op basis van de onderlinge afstanden, het gebruik van het tussenliggende gebied (bijvoorbeeld de rijksweg A12) en de aard van de werkzaamheden zijn effecten op deze gebieden uitgesloten.

Gebiedsbescherming Natura 2000

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein meer dan 8 kilometer afstand (zie figuur 3). De doelen voor dit gebied zijn samengevat in onderstaande tabel 1.1.

Tabel 1.1 Kwalificerende vogelrichtlijnsoorten Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein f= foerageergebied, s= slaapgebied, '=' = behoudsdoelstelling, '>' = verbeter- of uitbreidingsdoelstelling (Bron: SOVON & CBS, 2005; Essentietabel betreffende gebied).

Soort	SVI Landelijk	Doelst. Opp. vl.	Doelst. Kwal.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren	Functie	Trend tov startjaar '80/'81	Trend tov '94/'95
Niet-broedvogels								
Kleine zwaan	-	=	=	40		fs	+ ('85/'86)	-
Smient	+	=	=	7500		sf	+	-
Krakeend	+	=	=	70		f	+	?
Slobeend	+	=	=	50		f	-	-

Figuur 3 Het plangebied (globaal weergegeven met de zwarte vierkant) en de ligging van het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein. Bron www.pzh.nl, geraadpleegd 6 mei 2015

Gezien het feit dat het plangebied niet in een Natura 2000-gebied ligt, wordt alleen gekeken naar mogelijk externe effecten die kunnen optreden bij uitvoering van het voornemen. Externe effecten kunnen in dit geval optreden door een toename van stikstofdepositie en het verlies aan foerageergebied voor de kleine zwaan en smient door verlies aan grasland. Negatieve effecten door een mogelijke toename van stikstofdepositie zijn in dit geval niet van toepassing, gezien het feit dat geen van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied (Besluit Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein, december 2010) gevoelig is voor een toename van stikstofdepositie. Andere Natura 2000-gebieden (zoals 'Nieuwkoopse Plassen & De Haack') liggen op een afstand van ten minste 13,5 kilometer. Op basis van deze onderlinge afstand en de aard van het voornemen worden effecten door een veranderde stikstofdepositie niet verwacht.

Door het voornemen wordt circa 44 ha van voornamelijk akkerland (en een klein perceel grasland) bebouwd. Hierdoor verdwijnt potentieel foerageergebied van de kleine zwaan en smient die voor het Natura 2000-gebied zijn aangewezen. Het plangebied ligt echter op circa 10 km afstand van het Natura 2000-gebied, met daartussen de bebouwde kern van Gouda. De planlocatie bevat in zeer geringe mate geschikt habitat voor deze vogelsoorten, terwijl kwalitatief en kwantitatief beter habitat dichter bij en in het Natura 2000-gebied aanwezig is. Gezien de onderlinge afstand, de stedelijke inrichting van het tussenliggende gebied en het ontbreken van optimaal habitat wordt beïnvloeding van het Natura 2000-gebied gebied door activiteiten op de planlocatie niet verwacht. Negatieve effecten worden daarom op voorhand uitgesloten. Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein zijn hierdoor op voorhand uitgesloten.

Soortbescherming

Het plangebied is geschikt voor veel algemene dier- en plantensoorten. Voor beschermde soorten is het echter beperkt geschikt, gezien het intensieve agrarische landgebruik. De hoogste natuurwaarden worden verwacht nabij de lintbebouwing langs de Knibbelweg en in de watergangen.

Bij de toetsing wordt er vanuit gegaan dat er verschillende werkzaamheden kunnen gaan plaatsvinden, variërend van grondwerk, het dempen van watergangen en de realisatie van gebouwen en infrastructuur. Met beschermde soorten uit diverse soortgroepen (flora, vogels, zoogdieren, vissen, amfibieën, reptielen, libellen en andere ongewervelden) dient rekening te worden gehouden bij de ontwikkeling. In de volgende bullits zijn de beschermde soorten opgesomd die mogelijk voor kunnen komen in het plangebied. Indien noodzakelijk staat vermeld of en wanneer nader veldonderzoek naar deze soorten nodig is.

- ♦ **Flora**

Binnen het plangebied wordt het voorkomen van (strikt) beschermde vaatplanten uitgesloten. Het plangebied wordt namelijk gebruikt voor intensieve landbouw, en op een klein deel voor productiegrasland. Daartussen liggen greppels met steile oevers zonder een (uitbundige) oevervegetatie, die een voedselrijke bodem impliceren. Deze locaties vormen geen geschikt habitat voor (strikt) beschermde vaatplanten (Weeda et al., 2003; ECO-logisch, 2008)).

- ♦ **Vogels**

Algemeen

Het plangebied ligt binnen het algemene verspreidingsgebied van broedgevallen van de volgende vogelsoorten met een jaarronde bescherming: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, slechtvalk, sperwer en steenuil (alle categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten) (ECO-logisch, 2008; SOVON, 2014).

Het plangebied van de categorie 5-vogelsoorten die op de Rode Lijst staan, èn waarvan de aantalsontwikkeling over het afgelopen decennium een significant negatieve trend alleen binnen het algemene verspreidingsgebied van de grauwe vliegenvanger. Voor de overige categorie 5-soorten zijn geen specifieke zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden aan te voeren waardoor jaarronde bescherming nodig zou zijn. Verblijfplaatsen van deze soorten genieten daarom geen jaarronde bescherming. Deze soorten worden in het vervolg van het rapport benoemd als 'algemene broedvogels'.

Jaarrond beschermde nesten

Het plangebied en haar omgeving is geschikt als jachtgebied voor de steenuil (categorie 1-vogelsoort van de Flora- en faunawet) (zie figuur 4). De kleinschalige structuren van de boerderijen met erven, rommelhoekjes en heggen vormen in combinatie met de weilanden een geschikt jachtgebied voor deze soort. Door het ontbreken van gebouwen en/of opgaande begroeiing ontbreekt geschikt habitat voor vast verblijfplaatsen binnen het plangebied.

In de omgeving van het plangebied zijn wel geschikte locaties voor vaste verblijfplaatsen van de steenuil waargenomen. De schuren en gebouwen van de lintbebouwing langs de Knibbelweg zijn hiervoor geschikt. Op het perceel van Knibbelweg 27a zijn twee nestkasten voor deze soort aangetroffen (zie figuur 4). Op het moment van het veldbezoek zijn daar geen sporen en/of aanwijzingen van de steenuil aangetroffen. Deze kast wordt beheerd door Natuur- en Vogelwacht Rotta. Bij hen is een vaste verblijfplaats van de steenuil bekend aan de Noordelijke dwarsweg, grenzend aan het plangebied. Dit perceel ligt ten zuidwesten van het plangebied.

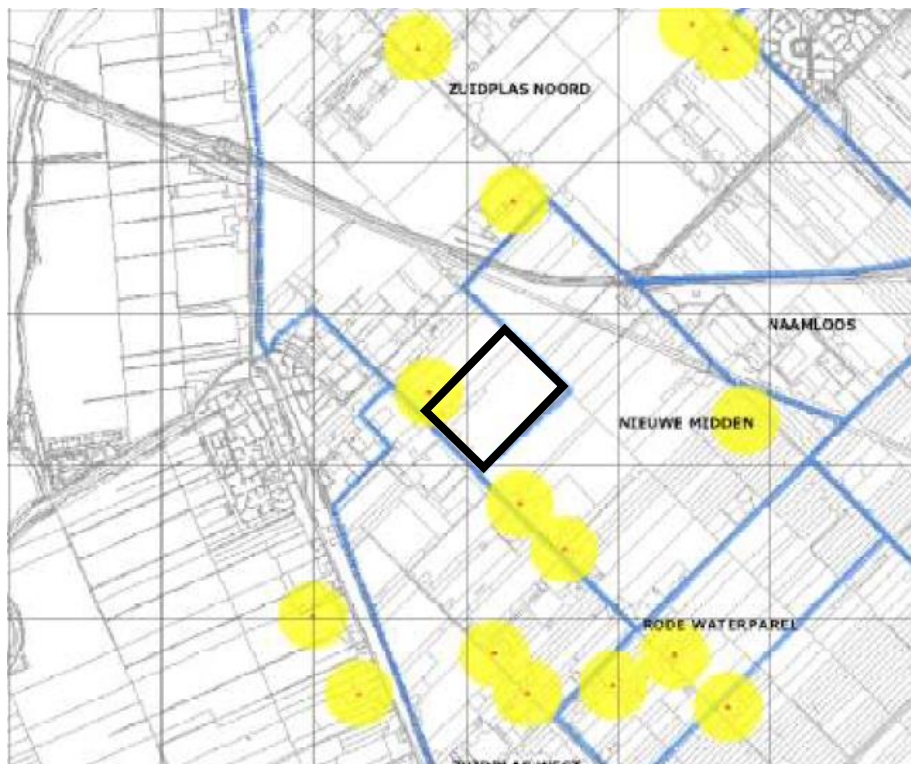
Ook nabij Knibbelweg 41 zijn bij hen waarnemingen bekend die kunnen duiden op de aanwezigheid van een vast verblijfplaats van de steenuil. De exacte locatie daarvan is onbekend. Een broedgeval in de waargenomen kast aan Knibbelweg 27a is bij hen niet bekend.

Figuur 4. Nestkasten voor steenuil op perceel Knibbelweg 27a, circa 400 meter ten zuidwesten van het plangebied

Het voornemen kan leiden tot aantasting van jachtgebied van één of twee paren steenuil. Vernietiging van leefgebied dient gezien te worden als overtreding van de Flora- en faunawet, omdat binnen de territoria onvoldoende (alternatief) jachtgebied over zal blijven.

Nader onderzoek is nodig om vast te stellen hoeveel territoria aangetast worden bij het voornemen. Op basis van die resultaten dient een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet te worden ingediend. Dit onderzoek dient plaats te vinden tijdens het broedseizoen van deze soort (15 februari tot 15 april). Hierbij dient territoria in de omgeving te worden onderzocht. Die informatie kan bij een eventuele ontheffingsaanvraag gebruikt worden voor het zoeken naar alternatieve nestlocaties.

Figuur 5. Territoria (gele cirkels) van de steenuil rond verblijfplaatsen (rode stippen) in en nabij het plangebied (zwart kader) medio 2008 (waarnemingen van Natuur- en Vogelwacht Rotta ontbreken hierin)

Het plangebied is ook geschikt voor vaste verblijfplaatsen van, en als jachtgebied voor de kerkuil. De kerkuil komt echter niet voor in het plangebied, aldus Natuur- en Vogelwacht Rotta (mondelinge toezegging medio februari 2014). Omdat deze soort voornamelijk in kasten broedt,

die in deze regio beheerd worden door deze natuur- en vogelwacht, wordt aangenomen dat de kerkuil daadwerkelijk afwezig is in dit gebied.

De lintbebouwing buiten het plangebied is geschikt als leefgebied voor de huismus en de gierzwaluw. De erven en beplanting van de lintbebouwing zijn bij uitstek geschikt als foerageergebied. De lintbebouwing en de erven die fungeren als foerageergebied voor deze soorten blijft binnen het voornemen gehandhaafd. Omdat in de huidige situatie veel bedrijvigheid plaats vindt op en rond de erven waar de huismus en gierzwaluw voor kunnen komen, heeft reeds voldoende gewinning plaats gevonden aan deze vorm verstoring. Permanente en tijdelijke negatieve effecten op deze potentiële nestlocaties worden daarom op voorhand uitgesloten.

Door het ontbreken van bosschages, bossen en/of hoge gebouwen is het plangebied en haar omgeving ongeschikt voor verblijfplaatsen voor de boomvalk, grauwe vliegenvanger, havik, ransuil, slechtvalk en sperwer. De bomen rond de erven zijn niet geschikt als broedlocatie voor de buizerd vanwege de menselijke activiteit daar omheen. Broedpalen van de ooievaar zijn niet aanwezig in het plangebied. Door de afwezigheid van harde constructies in stromende wateren is het voorkomen van de grote gele kwikstaart ook uitgesloten.

Algemene broedvogels

Het plangebied is geschikt als broedlocaties van algemene broedvogels. Elk nest is zolang het als broednest gebruikt wordt beschermd, ongeacht de vogelsoort. De uitvoering van de werkzaamheden kan leiden tot negatieve effecten van broedende vogels. Ook is een broedkast voor torenvalk waargenomen op de kwekerij aan Knibbelweg 27, op circa 400 meter ten westen van het plangebied (zie figuur 6). Ook zijn eksternesten waargenomen in bomen langs de Knibbelweg (zie figuur 1).

De werkzaamheden dienen daarom buiten het broedseizoen (globaal van maart tot augustus) te starten of te worden uitgevoerd. Dit is een globale periode, omdat het niet uitgesloten is dat vogels ook buiten deze periode broeden.

Figuur 6. Kast torenvalk op kwekerij bij Knibbelweg 27 (buiten het plangebied)

♦ **Grondgebonden zoogdieren**

Het plangebied ligt binnen het algemene verspreidingsgebied van de waterspitsmuis (tabel 3-soort) (Thissen et al., 2009; ECO-logisch, 2008; Zoogdiervereniging, 2011). Het voorkomen van andere (strikte) beschermde grondgebonden zoogdiersoorten wordt op basis van algemene verspreidingsgegevens uitgesloten.

Het voorkomen van de waterspitsmuis kan op basis van het lokale habitat worden uitgesloten. De watergangen in het plangebied hebben steile oevers, met een smalle overgang van water naar land. Ondanks dat het veldbezoek in de winter plaats vond, kon vastgesteld worden dat een rijke oevervegetatie buiten de winter onvoldoende aanwezig zal zijn. Slechts op enkele locaties is riet waargenomen. Deze locaties zijn beperkt van omgang en liggen geïsoleerd van elkaar. Gedurende de afgelopen 2 jaar is de Vierde Tocht verbreed. In de tussenliggende periode heeft de oevervegetatie zich nog niet onvoldoende kunnen ontwikkelen.

♦ **Vleermuizen**

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Het plangebied ligt in het algemene verspreidingsgebied van de volgende vleermuissoorten: gewone grootvleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (alle tabel 2-soorten) (Projectbureau Zuidplaspolder, 2008; Zoogdierverseniging, 2011). Door het ontbreken van oud en/of omvangrijk bos nabij het plangebied wordt het voorkomen van de gewone grootvleermuis uitgesloten.

Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied staan geen bomen en/of gebouwen (met uitzondering van kassen), en daarom worden verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied uitgesloten. De uit glas en metaal opgetrokken kassen binnen het plangebied zijn niet geschikt voor vleermuizen, aangezien deze geen stabiel microklimaat bieden.

De stenen gebouwen van de lintbebouwing aan de Knibbelweg zijn wel geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Het gaat daarbij om de volgende type verblijfplaatsen (Dietz & Von Helversen, 2011; Zoogdierverseniging, 2010):

- Gewone dwergvleermuis
- Ruige dwergvleermuis (exclusief kraam- en paarverblijfplaatsen)
- Laatvlieger

Verblijfplaatsen van andere vleermuissoorten als de meervleermuis worden op voorhand uitgesloten (Haarsma, 2008).

De bomen rond de lintbebouwing vormen tezamen geen bosschages. Door hun geïsoleerde positionering zijn deze bomen uitsluitend geschikt als paarverblijfplaats voor de ruige dwergvleermuis (Dietz & Von Helversen, 2011).

Deze gebouwen en bomen blijven binnen het voornemen gehandhaafd. Aangenomen kan worden dat verlichting vanaf het plangebied niet tot deze bomen zal reiken. Bovendien beperkt de tussenliggende bebouwing en beplanting dit. Aantasting van eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen door het voornemen kan daarom worden uitgesloten.

Vliegroutes

De watergangen in het plangebied zijn door hun diepe ligging in de greppels en hun geringe omvang in mindere mate geschikt als vliegroute voor vleermuizen. In oostelijke richting van de Vierde Tocht is een vliegroute van de meervleermuis bekend (onderlinge afstand circa 1,5 kilometer) (Projectbureau Zuidplaspolder, 2008). Binnen het plangebied zijn geen belangrijke vliegroutes bekend (Projectbureau Zuidplaspolder, 2008).

Bij de realisatie van het voornemen worden watergangen tussen de Knibbelweg en de Vierde Tocht gedempt. Hierdoor worden eventuele vliegroutes van vleermuizen aangetast. De Vierde Tocht blijft wel gehandhaafd. In en in de omgeving van het plangebied zijn voldoende lijnvormige elementen aanwezig die het plangebied met haar omgeving kunnen verbinden. Het is hierbij noodzakelijk dat de Vierde Tocht niet verlicht wordt.

Foerageergebied

De weilanden, beplanting en (fruit)bomen in en naast het plangebied zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De uitvoering van het voornemen leidt tot vernietiging van enkele matig geschikte foerageergebieden van vleermuizen. In de omgeving van plangebied blijft echter voldoende foeragerend aanwezig. De Vierde Tocht, de beplanting rond de erven en de weides in de omgeving van het plangebied zijn hiervoor geschikt.

♦ **Vissen**

Het plangebied ligt binnen het algemene verspreidingsgebied van de kleine modderkruiper (tabel 2-soort), rivierdonderpad en bittervoorn (beide tabel 3-soorten) (Struijk et al., 2010; Projectbureau Zuidplaspolder, 2008). De brede Vierde Tocht is bij uitstek geschikt voor de bittervoorn, vanwege haar breedte en diepte. De smalle poldersloten die haaks op de Vierde Tocht liggen zijn geschikt als voortplantingslocaties voor de bittervoorn. De smallere en meer ondiepe delen van deze poldersloten zijn geschikt voor de kleine modderkruiper. Het voorkomen van effecten op andere (strikt) beschermde vissensoorten wordt op basis van algemene verspreidingsgegevens uitgesloten (Struijk et al., 2010; ECO-logisch, 2008). Het voorkomen van de rivierdonderpad wordt uitgesloten op basis van de afwezigheid van stortstenen.

Binnen het voornemen worden enkele van de poldersloten gedempt. Hierdoor gaat potentieel leefgebied van de bittervoorn en/of de kleine modderkruiper verloren. Niet kan uitgesloten worden dat exemplaren van deze soorten ook fysiek geschaad worden. Dit houdt een overtreding van de Flora- en faunawet in. Nader onderzoek naar het voorkomen van deze soorten is noodzakelijk om te bepalen hoe met deze soorten om dient te worden gegaan bij het voornemen.

♦ **Amfibieën**

Het plangebied ligt in het algemene verspreidingsgebied van de rugstreeppad (Creemers et al. 2009; Herder et al. 2009). De wateren in het plangebied vormen door de steile oevers geen geschikt voortplantingshabitat voor deze soort. Wel zijn rommelhoekjes gevonden die geschikt zijn als (winter)rusthabitat. Natuur- en Vogelwacht Rotta heeft echter geen waarnemingen van deze soort in het plangebied (mondelinge mededeling medio februari 2014). Het plangebied ligt geïsoleerd van vindplaatsen van deze soort in de omgeving als de Wilde Veenen. De rijkswegen A12 en A20, enkele spoorlijnen, de provinciale wegen N219 en N209 en de tussenliggende bebouwing vormen barrières voor zich verplaatsende rugstreeppadden. Het voorkomen van de rugstreeppad in en nabij het plangebied wordt daarom uitgesloten. Deze stelling wordt mede ondersteunt doordat bij nader onderzoek naar deze soort in de zomer van 2011 nabij het plangebied geen waarnemingen heeft opgeleverd (Ekoza, 2011).

Tijdens de uitvoeringsfase kunnen plassen van (regen)water in zandige grond geschikt voortplantingswater vormen. Door de geïsoleerde ligging van het plangebied en de huidige afwezigheid van de rugstreeppad nabij het plangebied wordt kolonisatie door deze soort tijdens de realisatiefase uitgesloten.

♦ **Reptielen**

Het plangebied ligt enkele kilometers ten westen van het algemene verspreidingsgebied van de ringslang (Creemers et al. 2009; Herder et al. 2009). Bij Natuur- en Vogelwacht Rotta zijn geen waarnemingen van deze soort bekend in het plangebied (mondelinge mededeling medio februari 2014). De rijkswegen A12 en A20, enkele spoorlijnen, de provinciale wegen N219 en N209 en de tussenliggende bebouwing vormen barrières voor zich verplaatsende ringslangen. Het voorkomen van de ringslang in en nabij het plangebied wordt daarom uitgesloten. Negatieve effecten van het voornemen op deze soort zijn daarom uitgesloten. Deze stelling wordt mede

ondersteunt doordat bij nader onderzoek naar deze soort in de zomer van 2011 nabij het plangebied geen waarnemingen heeft opgeleverd (Ekoza, 2011).

♦ **Ongewervelden.**

Op basis van verspreidingsgegevens (Bos et al. 2006; EIS-Nederland et al. 2007; Boesveld et al., 2010; ECO-logisch, 2008; Dijkstra et al., 2002; ECO-logisch, 2008; Stichting ANEMOON, 2008) worden binnen of nabij het plangebied geen beschermde ongewervelden verwacht (hoewel een enkel zwervend exemplaar nooit is uit te sluiten). Het plangebied en directe omgeving voorzien voor geen van deze soorten in een geschikt habitat en/of bevat geen geschikte (landschaps)elementen. In het bijzonder dienen hierbij de platte schijfhoren en de groene glazenmaker te worden genoemd. Door het ontbreken van de een weelderige onderwatervegetatie in de watergangen in en van het plangebied, de steile oevers en het gegeven dat de watergangen soms droogstaan (mededeling bewoner Knibbeldijk 27a), wordt het voorkomen van de platte schijfhoren in het plangebied uitgesloten. Door het ontbreken van krabbescheer is ook het voorkomen van de groene glazenmaker uitgesloten (Projectbureau Zuidplaspolder, 2008). De aanwezigheid van en effecten op ongewervelden wordt dan ook uitgesloten.

1.4 Conclusie en advies

Gebiedsbescherming

Het bestemmingsplan voor Knibbelweg-Oost is niet in strijd met het beleid van de provincie. Reeds zijn afspraken gemaakt door de gemeente Zuidplas met de provincie Zuid-Holland om de EVZ aan de noordoever van de Vierde Tocht te ontwikkelen, als onderdeel van dit voornemen.

Belangrijke weidevogelgebieden bevinden zich niet in de omgeving en effecten hierop zijn daarom uitgesloten. Het bestemmingsplan Knibbelweg-oost is niet in strijd met de Natuurbeschermingswet 1998, omdat negatieve effecten door externe werking op nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten.

Soortbescherming

De Flora- en faunawet vormt geen wezenlijke belemmering voor het vaststellen van het bestemmingsplan, mits mitigerende maatregelen worden toegepast volgens uit een nog aan te vragen ontheffing ten aanzien van tabel 3-soorten. Negatieve effecten (overtreding van Flora- en faunawet) zijn niet op voorhand uit te sluiten zonder nader onderzoek naar de steenuil en vissen en/of indien geen maatregelen worden getroffen. Activiteiten die tot negatieve effecten kunnen leiden (zoals het aanbrengen van voorbelasting) worden binnen het bestemmingsplan enkel toegestaan nadat een omgevingsvergunning is verkregen. Het nader onderzoek naar deze soorten heeft reeds plaats gevonden. De resultaten van deze nader onderzoeken zijn opgenomen in bijlage 5.

Het plangebied is geschikt als broedlocatie voor **algemene vogelsoorten**. Elk broedgeval is beschermd. De werkzaamheden dienen daarom buiten het broedseizoen (globaal van maart tot augustus) te starten of te worden uitgevoerd. Dit is een globale periode, omdat het niet uitgesloten is dat vogels ook buiten deze periode broeden.

Het onderzoek naar het voorkomen van en effecten op de kleine modderkruiper heeft reeds plaats gevonden (zie bijlage 6). Hieruit is gebleken dat deze soort daadwerkelijk voorkomt. Overtreding van de Flora- en faunawet op deze tabel 2-soort wordt voorkomen door bij de werkzaamheden gebruik te maken van een door het Ministerie van Economische zaken goedgekeurde gedragscode.

Voor de werkzaamheden waarbij negatieve effecten op **tabel 3-soorten** niet uit te sluiten zijn dient een ontheffing aanvraagt te worden. Op basis van soortgericht onderzoek (in de plangebied en de omgeving daarvan) dient een plan te worden opgesteld waarmee effecten worden voorkomen. Dit plan dient als basis voor deze ontheffingsaanvraag. Het verkrijgen van een ontheffing voor deze werkzaamheden wordt aannemelijk geacht aangezien door het nemen van maatregelen redelijkerwijs de gunstige staat van instandhouding van lokale populaties niet aangetast wordt. Op basis van recent verleende ontheffingsaanvragen bij vergelijkbare voornemens kan door het nemen van maatregelen aantasting van tabel 3-soorten voorkomen worden.

Ten aanzien van de **steenuil** kunnen de volgende mitigerende maatregelen toegepast worden (RVO, 2014a):

- ♦ Aanbrengen nieuwe nestkasten steenuil, buiten bestaande territoria (vast te stellen middels soortgericht onderzoek)
- ♦ Uitvoeren werkzaamheden buiten broedperiode (globaal van half februari tot half april)
- ♦ Inrichten foerageergebied en/of optimaliseren door aanpassen beheer
- ♦ Aanbrengen heggen (meidoorn) langs provinciale wegen
- ♦ Uitvoering maatregelen in samenspraak met lokale natuur- en/of vogelvereniging
- ♦ Uitvoeren werkzaamheden onder begeleiding van een ter zake kundige

NB: Het onderzoek naar het voorkomen van en effecten op de steenuil heeft reeds plaats gevonden (zie bijlage 5). Hieruit is gebleken dat het voornemen uitgevoerd kan worden zonder mitigerende ne/of compenserende maatregelen voor de steenuil.

Ten aanzien van de **bittervoorn** kunnen de volgende mitigerende maatregelen toegepast worden (RVO, 2014b):

- ♦ Realiseren nieuw geschikt habitat aansluitend op huidige leefgebied
- ♦ Uitvoeren werkzaamheden buiten voortplantingsperiode (globaal van april tot en met augustus)
- ♦ Uitvoeren werkzaamheden met een luchttemperatuur boven de 0 graden Celsius, en een watertemperatuur onder de 25 graden Celsius liggen.
- ♦ Afvangen van vissen uit te dempen en/of te vergraven watergangen
- ♦ Uitvoeren werkzaamheden onder begeleiding van een ter zake kundige

NB: Het onderzoek naar het voorkomen van en effecten op de bittervoorn heeft reeds plaats gevonden (zie bijlage 5). Hieruit is gebleken dat het voornemen uitgevoerd kan worden zonder mitigerende ne/of compenserende maatregelen voor de steenuil.

Met betrekking tot het gebruik van het plangebied als vliegroute door vleermuizen, dient de volgende voorkomen te worden dat de Vierde Tocht verlicht wordt. Omdat met deze maatregelen een effecten volledig voorkomen wordt (volledig gemitigeerd), is geen ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet noodzakelijk met betrekking tot vleermuizen.

1.5 Bronnen

Stichting ANEMOON, 2008

Inhaalslag Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2008. Platte schijfhoorn *Anisus vorticulus*. Documentnummer 200-13. Bennebroek, juni 2009.

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay., I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006

De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Boesveld A., A.W. Gmelig Meyling, I. van Lente, 2010. Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2011. Platte schijfhoren Anisus vorticulus

Creemers, R.C.M. en J.J.C.W. van Delft (RAVON), 2009

De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht, 2009, ISBN 978-9050-113007.

Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002

De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Dietz, C., Von Helveren, O. 2011

Vleermuizen, alle Soorten Van Europa En Noordwest-Afrika, Tirion natuur

ECO-logisch, 2008

Themarapport Natuur, Natuurwaarden in de Zuidplaspolder, 2008.

Herder, J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2011.

NEM Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2011. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2011-043a

Herder, J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2011. NEM

Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2011. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2011-043a.

Ministerie van EL&I, Dienst Regelingen, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep

Haarsma, A.J., 2011

De meervleermuis in Nederland. Augustus 2011. Rapport van de Zoogdiervereniging. In opdracht van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw, en Innovatie

Provincie Zuid-Holland, 2012. Verordening Ruimte. Besluit van Provinciale Staten van 2 juli 2010 tot vaststelling van de Verordening Ruimte (Prov. blad 2010, nr. 80) gewijzigd bij besluit van 23 februari 2011 (Prov. Blad 2011, nr. 31) en bij besluit van 29 februari 2012 (Prov. Blad 2012, nr. 36).

RVO, 2014a

Soortenstandaard steenuil, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, maart 2014

RVO, 2014b

Soortenstandaard bittervoorn, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, maart 2014

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002

Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.

SOVON & CBS, 2005. Trends van vogels in het Nederlandse Natura 2000 netwerk. SOVON-informatierapport 2005/09. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Weeda, E.J., Westra, R., Westra, CH. & Westra, T., 2003

Nederlandse oecologische FLORA. Wilde planten en hun relaties 1 tot en met 5. KNNV Uitgeverij/IVN.

Zoogdiervereniging, 2010

Cursus Vleermuizen en planologie, o.l.v. Herman Limpens, Zoogdiervereniging. Jaargang 2010, oktober.

Bijlage 1. Achtergrond informatie

Indien effecten in het kader van de natuurwetgeving wel optreden geldt het volgende:

- ♦ *De ontwikkeling doet afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de (populatie van) beschermde soorten.*

De Flora- en faunawet onderscheidt een aantal categorieën soorten planten en dieren: de Algemeen beschermde soorten (tabel 1), de Overige beschermde soorten (tabel 2), de Strikt beschermde soorten (tabel 3) en de vogels. Onder de Strikt beschermde soorten wordt tevens onderscheid gemaakt in soorten die voorkomen in Bijlage IV van de Habitatrictlijn en soorten die zijn aangewezen middels een AMvB.

Indien er een effect optreedt ten aanzien van zogenaamde Algemene beschermde soorten dan geldt een Algehele vrijstelling. De ontwikkeling kan dan doorgang vinden, zonder dat een ontheffing aangevraagd hoeft te worden. De zorgplicht geldt wel.

Indien het effect optreedt ten aanzien van zogenaamde Overige soorten, Strikt beschermde soorten of vogels dan kan de ontwikkeling niet zonder meer doorgang vinden. Er kan dan een aanvraag tot ontheffing van de verbodsbepalingen in artikelen 8-13 van de Flora- en faunawet worden ingediend bij de Dienst Regelingen. De aanvraag moet worden gebaseerd op de resultaten van een Lichte of Uitgebreide toets (afhankelijk van de tabel waarin de soort is opgenomen 2 of 3) en er dient een voorstel in te worden opgenomen welke mitigerende en/of compensatiemaatregelen moeten worden toegepast. Dienst Landelijk Gebied zal de ontheffingsaanvraag beoordelen en Dienst Regelingen neemt hierover een besluit. Indien de ontheffing wordt verkregen kan de ruimtelijke ontwikkeling doorgang vinden onder de voorwaarden zoals in de ontheffing opgenomen. Voor tabel 2-soorten kan gewerkt worden met een door LNV of EL&I goedgekeurde Gedragscode. Een ontheffing is dan niet nodig. In alle gevallen blijft de zorgplicht voor individuen van kracht.

- ♦ *Er vinden negatieve effecten plaats op (instandhoudingsdoelstellingen van) Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten.*

Indien uit een voortoets blijkt dat dit effect (mogelijk) optreedt in het kader van de Natuurbeschermingswet is de ruimtelijke ontwikkeling niet zonder meer toelaatbaar.

Initiatiefnemer kan in dat geval een vergunning voor de ontwikkeling aanvragen bij het bevoegd gezag (Provincie Zuid-Holland) op basis van een “passende beoordeling” (bij significant negatieve effecten) of een “verslechteringstoets” (bij niet significant negatieve effecten). Een vergunningaanvraag wordt door het bevoegd gezag getoetst aan de ADC-criteria (beschikbaarheid van een alternatief, dwingende redenen van groot openbaar belang en voorgestelde compensatiemaatregelen). Indien de vergunning wordt toegekend kan de ruimtelijke ontwikkeling alsnog doorgang vinden onder de voorwaarden zoals in de vergunningbeschikking opgenomen.

- ♦ *Er vinden negatieve effecten plaats op wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur of andere beschermde gebieden opgenomen in de Provinciale structuurvisie.*

Voor de EHS-gebieden geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden. Binnen deze gebieden zijn nieuwe plannen die de wezenlijke kenmerken van het gebied significant aantasten niet toegestaan, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van reden van groot openbaar belang. Voor ontwikkelingen met een (mogelijk) negatief effect op de EHS moet een ‘nee tenzij’ toets worden uitgevoerd. De provincie Zuid-Holland is de toetsende instantie. Eventuele schade moet worden gemitigeerd en/of gecompenseerd. Naast de beschermde EHS is in de Provincie Zuid-Holland het Compensatiebeginsel 1997 van toepassing op belangrijke weidevogelgebieden, recreatiegebieden in de zuidvleugel en de karakteristieke landschapselementen. Indien verlies plaats vindt van natuurwaarden binnen de Provinciale Structuurvisie geldt in principe dat de ontwikkeling niet zonder meer toelaatbaar is. Indien om zwaarwegende redenen aantasting van natuur- en landschapswaarden onontkoombaar is en

alternatieve oplossingen ter plaatse niet voorhanden zijn, dient compensatie plaats te vinden. Het Compensatiebeginsel 1997 is dan van toepassing. De compensatieverplichting ligt bij de initiatiefnemer van de activiteiten. De Provincie Zuid-Holland is de toetsende instantie. Momenteel wordt het Compensatiebeginsel herijkt, maar tot op heden (juli 2012) geldt de tekst van 1997.

Bijlage 5

Aanvullend onderzoek steenuilen en vissen

Omgevingsdienst Midden-Holland

CONCEPT

**Nader onderzoek steenuilen en vissen bestemmingsplan Knibbel-
weg-oost fase I**

Gemeente Zuidplas

 Omgevingsdienst Midden-Holland	
Productnummer	2012190239
Omschrijving	Nader onderzoek steenuilen en vissen bestemmingsplan Knibbelweg-oost
Status	Concept versie
Datum	30 april 2015
Opdrachtgever	Gemeente Zuidplas
Opgesteld door	V.J. Wisgerhof, H. Bouman, G.J. van Oostenbrugge
Dit rapport is op basis van de ten tijde van het opstellen geldende wet- en regelgeving opgesteld. Deze wet- en regelgeving is sterk aan verandering onderhevig. Geadviseerd wordt om het rapport tijdig voor het starten van de ruimtelijke procedure te laten controleren op de houdbaarheid.	

INHOUD

INHOUD	3
1 INLEIDING	4
2 METHODE EN RESULTATEN NADER ONDERZOEK STEENUIL	7
3 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	13
4 LITERATUUR	15

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Zuidplas is voornemens een bedrijventerrein te ontwikkelen aan de rand van de bebouwde kern van Zevenhuizen. De globale ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1.1.

Figuur 1.1 Globale ligging van het plangebied (rode contour), het perceel van Noordelijke dwarsweg 114 (gele contour) en de NNN (voorheen EHS) (groene arcering)

De ODMH heeft een natuurtoets uitgevoerd als onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing van het plan, waarbij de te verwachten natuurwaarden in kaart zijn gebracht (ODMH, 2015). Op basis van dit onderzoek kan het voorkomen van jachtgebied van de steenuil in het plangebied niet worden uitgesloten. Door het ontbreken van geschikte gebouwen en/of opgaande begroeiing in het plangebied, wordt het voorkomen van vaste (jaarrond beschermde) verblijfplaatsen in het plangebied uitgesloten. Nabij het plangebied, bijvoorbeeld in of nabij de lintbebouwing langs de Knibbelweg en de Noordelijke dwarsweg, kunnen vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn. Aldaar zijn ook (lege) nestkasten van de steenuil aangetroffen tijdens het oriënterende veldbezoek voor de natuurtoets. Deze veronderstelling is bevestigd door de lokale Natuur- en Vogelwacht Rotta.

Ook het voorkomen van de (strikt) beschermde vissensoorten kleine modderkruiper en bittervoorn kon niet worden uitgesloten. Omdat geen zekerheid kon worden gekregen over de exacte aantallen

en locaties van territoria van steenuilen op deze specifieke locatie, is nader onderzoek naar de steenuil uitgevoerd. De resultaten van dit nader onderzoek zijn beschreven in dit rapport.

Uit de resultaten van het nader onderzoek blijkt of (mitigerende / compenserende) maatregelen getroffen dienen te worden of dat aanvullende informatie benodigd is. Het beschrijven van dergelijke maatregelen maakt geen onderdeel uit van deze rapportage.

Bij onze onderzoeksstrategieën sluiten wij aan bij de laatste kennis, inzichten en protocollen, waaronder de soortenstandaard van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voor de steenuil, kleine modderkruiper en bittervoorn (RVO, 2014a; RVO, 20134; RVO, 2014c).

1.2 Beschrijving projectgebied en beoogde ontwikkeling

Het plangebied ligt tussen de lintbebouwing aan de Knibbelweg in het zuiden. In het noorden grenst het plangebied aan de brede watergang de Vierde Tocht (deel van de EHS) (zie figuur 1.1). In het oosten grenst het plangebied aan de Rijksstraatweg N219. In het westen grenst het plangebied aan agrarische percelen die qua inrichting en gebruik vergelijkbaar zijn met het plangebied.

Het plangebied bestaat uit een polderlandschap dat wordt gebruikt als kwekerijen, landbouw en productiegrasland (zie figuur 1.2). Hierbinnen staan enkele kassen. De langgerekte percelen worden van elkaar gescheiden door diepe greppels met daarin een ondiepe laag water. Het landschap is relatief 'kaal', dat wil zeggen dat opgaande begroeiing afwezig is. Heggen en bomen ontbreken in het plangebied. Deze zijn wel aanwezig op de erven rond de lintbebouwing van de Knibbelweg, en sporadisch in het agrarisch gebied ten westen van het plangebied. De brede watergang (Vierde Tocht) vormt de noordelijke grens van het plangebied. Langs de zuidelijke grens staat lintbebouwing van voornamelijk (oude) boerderijen.

Figuur 1.2 Impressie van het plangebied

Het plangebied wordt binnen één tot twee jaar omgevormd tot een agro-gerelateerd bedrijventerrein met onder andere glastuinbouw. De volgende uitgangspunten worden voor de toetsing gehanteerd:

- ♦ De lintbebouwing langs de Knibbelweg.
- ♦ De Vierde Tocht en Hoofdwatergang blijven bij het voornemen onaangetast.
- ♦ De EVZ langs de Vierde Tocht wordt aan de noordoever gerealiseerd.

1.3 Ontwikkeling ‘fase II’-gebied

Het gebied tussen de Noordelijke dwarsweg en het plangebied (zogenaamde ‘fase II’-gebied) valt buiten het voornemen wat in dit rapport getoetst is. Voor ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied tussen de Noordelijke dwarsweg en het plangebied is een (nieuwe) bestemmingsplanwijziging nodig, waarvoor een apart milieuonderzoek noodzakelijk is. Een toetsing van effecten op de steenuil van een ontwikkeling tussen de Noordelijke dwarsweg en het huidige plangebied is daarbij noodzakelijk. Onderzoeksresultaten van de steenuil zijn juridisch gezien 3 maximaal 3 jaar houdbaar. Een actualiserend nader onderzoek is na januari 2017 noodzakelijk, in het kader van een ontwikkeling in het tussenliggende gebied.

2 METHODE

2.1 Methode steenuilenonderzoek

Onderzoek naar de steenuil is uitgevoerd volgens de methode zoals beschreven in de Soortenstandaard Steenuil (Dienst Regelingen, 2014). Er hebben zich geen omstandigheden voor gedaan op basis waarvan afgeweken moest worden van deze methode.

Tussen 15 februari en 15 april 2014 is het plangebied driemaal onderzocht op het voorkomen van de steenuil (zie tabel 2.1). Op geschikte plekken is geluisterd naar roepende steenuilen en is gebruik gemaakt van een geluidsrecorder om zo de roep van de steenuil uit te lokken (het zogenaamde ‘tappen’).

Het plangebied is voornamelijk particulier terrein, maar kon grotendeels vanaf de openbare weg worden uitgevoerd. Door het verkrijgen van toegang tot de percelen aan Knibbelweg 27a, 33 en via Noordelijke dwarsweg 99 kon het plangebied volledig onderzocht worden op het voorkomen van steenuilen. Tevens is informatie verzameld door met bewoners te praten.

Tabel 2.1 Momenten van veldbezoeken

Soort	Datum	Tijdstip van onderzoek
Steenuil	18 maart 2014	's avonds
	1 april 2014	's avonds
	14 april 2014	's avonds

2.2 Methode vissensonderzoek

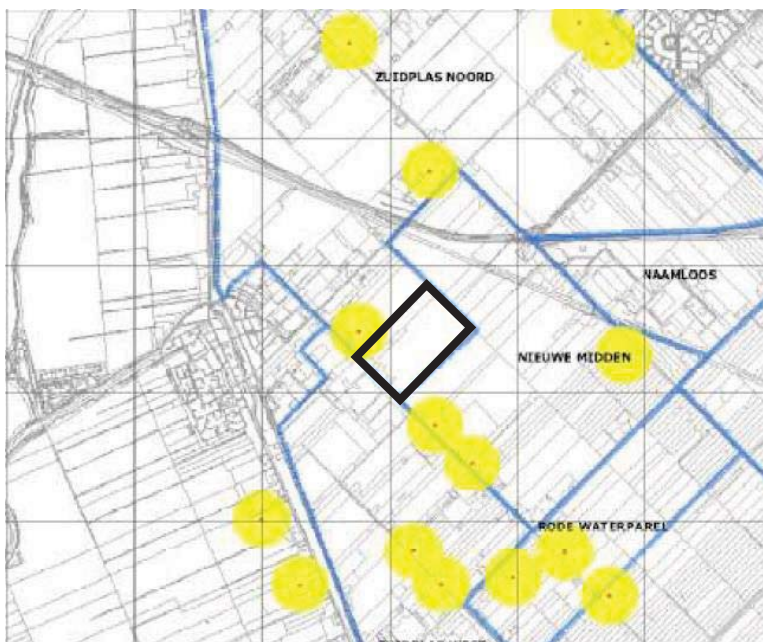
Op 30 september 2014 is met een draagbaar DEKA 3000 elektrisch gevist in de watergangen van plangebied. Hierbij is aandacht besteed aan het voorkomen van vissen in de bredere watergangen in het noorden (Vierde Tocht) en oosten van het plangebied (Hoofdwetering) en de lange, smalle sloten die de kavels van elkaar scheiden. Het onderzoek is uitgevoerd door een hiervoor gecertificeerde electrovisser, te weten Jan Pieter Kalkman (Visserij Kalkman).

3 RESULTATEN

3.1 Beschikbare informatie lokale verspreiding steenuilen

Er is navraag gedaan bij de Natuur- en Vogelwacht Rotta voor bestaande gegevens. Bij hen is bekend dat in een nestkast in een perenboom op het perceel aan de Noordelijke dwarsweg 114 in de jaren 2012 en 2013 een steenuilpaar tot broeden is gekomen. Ook op het perceel aan de Knibbelweg 27a hangen twee nestkasten (ODMH, 2014) die volgens Rotta in de afgelopen jaren niet in gebruik zijn geweest door de steenuil. Wel zijn door buurtbewoners van de Knibbelweg nabij het perceel Knibbelweg 41 waarnemingen gedaan van de steenuil in 2012 en/of 2013, aldus Rotta. Onbekend is of deze ook in de nabijheid een vaste verblijfplaats hebben.

In het rapport 'Thema rapport Natuur – Natuurwaarde in de Zuidplaspolder' (Adviesbureau E.C.O. Logisch, 2008) is een kaart opgenomen van de bekende territoria van de steenuil in de polders van de gemeente Zuidplas (zie figuur 3.1). Bij het opstellen van deze kaart in 2008 gebruikt gemaakt van data van de Stichting Vogelwacht Rotta. Op basis van deze kaart is in het plangebied één territorium van de steenuil aanwezig. Dit betreft niet de verblijfplaats aan de Noordelijke dwarsweg 114, maar ongeveer nabij de Knibbelweg 41. Dit themarapport stelt dat de lokale populatie steenuilen stabiel is in de poldersysteem van het plangebied, en plaatselijke hoge dichtheden kent voor de steenuil in de provincie Zuid-Holland (Van Harxen & Stroeken, 2009). De hoogste dichtheid van territoria wordt langs de Derde Tochtweg gevonden, die ten oosten van het plangebied en in het verlengde van Knibbelweg ligt. Elementen zoals lintbebouwing, ruigere erf afscheidingen met oude knotbomen, natte graslanden en ruige tuinen bieden een optimaal leefgebied voor de steenuil.

Figuur 3.1. Territoria (gele cirkels) van de steenuil rond verblijfplaatsen (rode stippen) in en nabij het plangebied (zwart kader) medio 2008 (Adviesbureau E.C.O. Logisch, 2008)

In dit themarapport is voor de steenuil het territorium in een straal van 225 meter rond een verblijfplaats aangegeven. Dit gebied is volgens het themarapport van essentieel belang (Hoogerwerf et. al., 2001), en vormt de theoretische minimale territoriumomvang in deze regio op basis van het algemeen voorkomende habitat in de Zuidplaspolder. Per locatie en individueel broedpaar zal de daadwerkelijke begrenzing en omvang verschillend zijn (Adviesbureau E.C.O. Logisch, 2008). Gesteld wordt dat door de hoge geschiktheid van de omgeving rond de Derde Tochtweg de territoria wel deze grootte zullen benaderen. Dit wordt bevestigd doordat de territoria in deze regio elkaar net niet overlappen bij deze territoriumgrootte.

In 2014 zijn wederom de locaties van vaste verblijfplaatsen van de steenuil rond het plangebied opgevraagd bij Rotta. Deze waarnemingen zijn opgenomen in figuur 3.2. Noemenswaardig is dat langs de Knibbelweg 27a twee steenuilkasten aanwezig zijn maar die niet gebruikt worden (Natuur- en Vogelwacht Rotta, 2014).

3.2 Resultaten veldonderzoeken

Steenuil

Uit het onderzoek is gebleken dat het plangebied ligt op de grens van één territorium van de steenuil. Deze steenuil heeft een vaste verblijfplaats in een nestkast op het perceel aan de Noordelijke dwarsweg 114, en betreft de verblijfplaats waar Natuur- en Vogelwacht Rotta reeds van op de hoogte was (zie figuur 1.1). Eén roepende steenuil werd op alle avonden waargenomen op deze locatie, onder andere roepend vanaf de schuur. Andere territoria en/of vaste verblijfplaatsen van de steenuil zijn binnen het plangebied niet aangetroffen en daarom uitgesloten. Er zijn op basis van gesprekken met buurtbewoners geen nieuwe aanwijzingen voor vaste verblijfplaatsen van de steenuil gedaan.

Vissen

Bij het soortgericht onderzoek naar beschermde vissensoorten is kleine modderkruiper aangetroffen (tabel 2-soort). Andere (strikt) beschermde vissensoorten zijn niet aangetroffen. Daarnaast zijn algemenere (en bij dit voornemen niet beschermde) vissensoorten aangetroffen. Voornamelijk in de hoofdwatgang is veel vis aangetroffen. In tabel 3.1 zijn de aangetroffen soorten weergegeven, en de aantallen waarin deze zijn aangetroffen.

Op basis van het onderzoek dient in alle watgangen van het plangebied dient uit gegaan te worden van het voorkomen van de kleine modderkruiper.

Tabel 3.1 Resultaten inventarisatie beschermde vissensoorten

Soort - deel plangebied	Aantallen
Driedoornige stekelbaars en/of Tiendoornige stekelbaars	300
Blankvoorn	50
Kleine modderkruiper	30
Zeelt	25
Schubkarper	3
Snoek	1

3.3 Toetsing Flora- en faunawet

Steenuil

De vaste verblijfplaats van de steenuil bevindt zich op circa 500 meter buiten de westelijke grens van het plangebied. Van **directe effecten** op de verblijfplaats zijn bij het voornemen daarom geen sprake. Gezien de relatief grote afstand van de vaste verblijfplaats tot het plangebied en het huidige gebruik van het agrarische gebied er tussenin, worden indirecte effecten op het broedsucces als gevolg van geluid en een verhoogde activiteit van mensen en groot materieel uitgesloten. De effecten van aantasting van de functionele leefomgeving rond de vaste verblijfplaats wordt hieronder getoetst.

De **functionele leefomgeving** (territorium) rond een vaste verblijfplaats van de steenuil geniet een jaarronde bescherming (RVO, 2014). Dit gebied wordt gebruikt als foerageergebied en bevat roestplaatsen. Omdat gebouwen, paaltjes en/of andere opgaande structuren in het plangebied ontbreken, heeft het plangebied kan het plangebied hoogstens fungeren als foerageergebied. De geschiktheid als foerageergebied van de omgeving van de vaste verblijfplaats is dermate divers, dat het bepalen van een territoriumgrootte met een straal van 225 meter rond de verblijfplaats niet toepasbaar is op deze situatie (RVO, 2014; Van Dijk & Boele 2011). Hieronder wordt beschreven hoe het leefgebied van de steenuil bepaald wordt.

Het plangebied is in **beperkte mate geschikt als foerageergebied** van de steenuil, en van een optimaal habitat is geen sprake. Het deel van het plangebied dat het dichtstbij de vaste verblijfplaats ligt, bevat een kassencomplex met daartussen waterbassins. Dit deel is ongeschikt als leefgebied voor de steenuil. De overige delen van het plangebied zijn redelijk open, en alleen de diepe greppels zijn geschikt voor prooidieren van de steenuil. Heggen en bomen ontbreken in het plangebied.

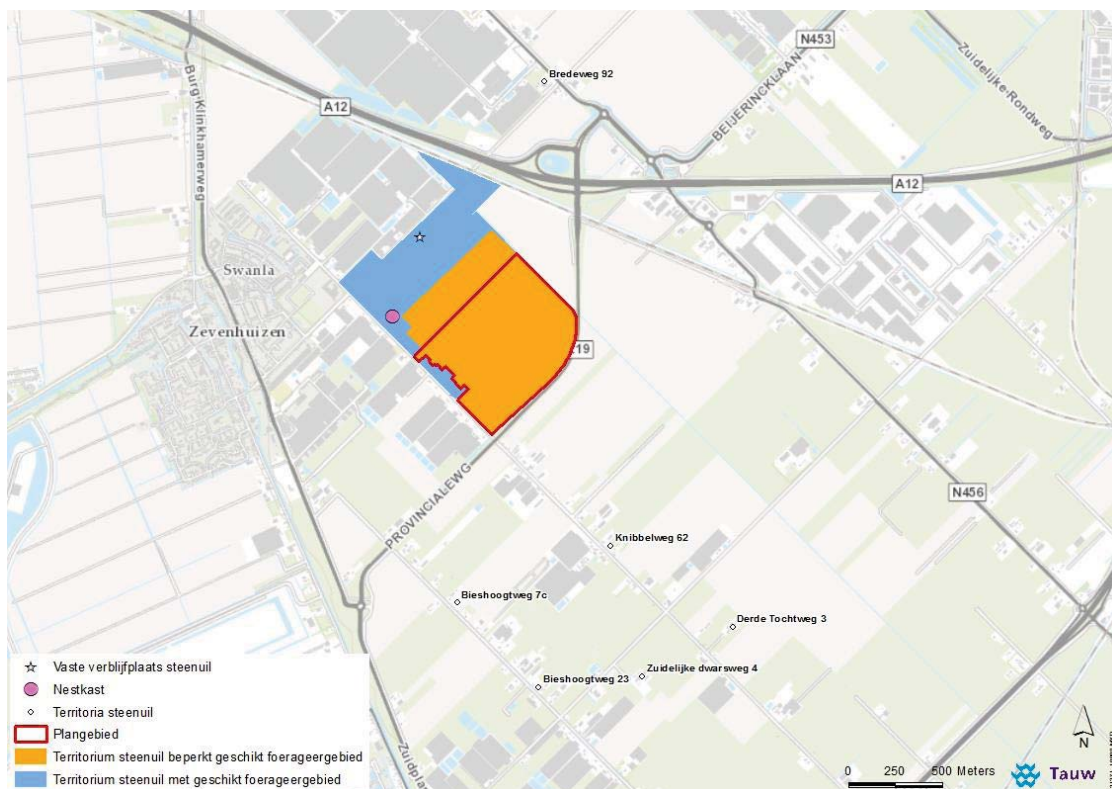
De opgaande begroeiing en de rommelhoekjes op en langs op de erven rond de lintbebouwing van de Knibbelweg en de Noordelijke dwarsweg (buiten het plangebied) zijn wel **geschikt als foerageergebied** voor de steenuil (RVO, 2014; ECO-logisch, 2008). Ook de kleine bosschage op de akker tussen de verblijfplaats en het plangebied is hiervoor geschikt. In het bijzonder dient de schapenweide en stal vermeld te worden ten noordoosten van de verblijfplaats (250 meter), aan de Noordelijke dwarsweg 99. Dit agrarische gebied vormt in deze omgeving het meest geschikte habitat voor de steenuil (RVO, 2014).

Op basis van bovenstaande wordt gesteld dat de **functionele leefomgeving rond de verblijfplaats** aan de Noordelijke dwarsweg 114 qua geschiktheid voor deze functie te verdelen is in twee zones (zie figuur 3.1):

- ♦ Geschikt leefgebied: oa. de schapenweide in het noorden, de erven, lintbebouwing, de rommelhoekjes bij de kwekerij naast de verblijfplaats en de opgaande begroeiing in akkerland
- ♦ Beperkt geschikt leefgebied: akkers en greppels in en naast het plangebied

Door de **kortere vliegafstand** zijn de geschikte en matig geschikte gebieden rond de verblijfplaats van groter belang voor de steenuil, dan het matig geschikte leefgebied in het plangebied (zie figuur 3.1). De afstand van 500 meter tot het plangebied is voor de steenuil een relatief grote afstand om af te leggen bij de jacht (RVO, 2014; ECO-logisch, 2011), zeker wanneer geschikter jachtgebied op kortere afstand aanwezig is.

Samengevat wordt bij het voornemen een deel van beperkt geschikt leefgebied van de steenuil aangetast. Geschikt leefgebied wordt niet aangetast bij het voornemen en deze blijft bereikbaar gedurende de realisatie- en de gebruiksfase (zie figuur 3.1). Gezien de onderlinge afstand tot het plangebied en de matige geschiktheid als leefgebied, wordt geconcludeerd dat de het leefgebied van de steenuil aan de Noordelijke dwarsweg 114 niet dermate wordt aangetast dat er sprake is van een overtreding van de Flora- en faunawet als gevolg van aantasting van de functionele leefomgeving.

Figuur 3.2. Locatie van de vaste verblijfplaats (gele ster) en de geschiktheid van de omgeving als foorageergebied. De rode contour geeft de globale ligging van het plangebied weer.

Er zijn geen waarnemingen gedaan van andere individuen steenuilen in en/of nabij het plangebied, anders dan nabij de genoemde verblijfplaats. Op basis van de reikwijdte van de roep van de steenuil en de omstandigheden van het onderzoek, wordt uitgesloten dat het plangebied door andere steenuilen in gebruik is als onderdeel van de functionele leefomgeving. Een enkel passerend individu is echter in dit gebied nooit uit te sluiten.

Kleine modderkruiper

Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient bij alle werkzaamheden in watergangen rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van de beschermde vissoort kleine modderkruiper. Zonder het nemen van maatregelen houdt het uitvoeren van de werkzaamheden een overtreding van de Flora- en faunawet in (artikel 9 en 11).

De kleine modderkruiper is opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden volgens een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragsco-

de worden negatieve effecten op tabel 2-soorten voorkomen. Mits volgens een dergelijke goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Bij de voorgenomen werkzaamheden kan bijvoorbeeld gebruik gemaakt worden van de “Unie van Waterschappen” (geldig tot 6 februari 2017). Deze maatregelen dienen in praktische handelingen te worden omgezet die zijn toegeschreven op de situatie in het plangebied. Deze handelingen worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol, zodat de uitvoerende partij (aannemer)ten alle tijden toegang heeft tot een praktische beschrijving van de noodzakelijke maatregelen waarmee negatieve effecten op beschermde vissen worden voorkomen.

3.4 Consequenties voor de beoogde ontwikkeling

Steenuil

Het voornemen heeft geen negatieve effect op de vaste verblijfplaats van de steenuil aan de Noordelijke dwarsweg 114. Andere verblijfplaatsen van de steenuil komen niet voor binnen de reikwijdte van het voornemen. Er zijn geen maatregelen nodig voor de uitvoering van het voornemen met betrekking tot de steenuil. Een ontheffing van de Flora- en faunawet met betrekking tot de steenuil is niet nodig bij dit voornemen.

Vissen

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden volgens een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode, hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

In de genoemde gedragscode zijn geen voorschriften opgenomen die de realisatie eisen van nieuwe watergangen als leefgebied voor de kleine modderkruiper. Deze werkwijze heeft daardoor geen consequenties voor de inrichting van het gebied, maar uitsluitend op de uitvoering van het voornemen.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Voornemen

De gemeente Zuidplas is voornemens de ontwikkeling van een bedrijventerrein mogelijk te maken in aan de rand van de bebouwde kern van Zevenhuizen. Aan de westzijde van het plangebied is in het verleden een broedlocatie van de steenuil aangetroffen. Mogelijk heeft het voornemen een negatief effect op de steenuil of komen er meerdere paren voor en dienen beschermende maatregelen te worden genomen. De ODMH heeft in opdracht van de gemeente Zuidplas een steenuileninventarisatie uitgevoerd op de toekomstige locatie zoals beschreven in het bestemmingsplan Knibbelweg-oost

4.2 Conclusie

Steenuilen

Op basis van het uitgevoerde onderzoek wordt de volgende conclusie getrokken ten aanzien van steenuilen:

- ♦ Het onderzoek naar steenuilen heeft voldoende gegevens opgeleverd om een toetsing Flora- en faunawet uit te voeren en de vervolgstappen te bepalen.
- ♦ Nabij het plangebied is één vast verblijfplaats van de steenuil aangetroffen in een nestkast in een fruitboom tussen de openbare weg en een schuur, op het perceel van de Noordelijke dwarsweg 114.
- ♦ Bij doorgang van de werkzaamheden wordt een deel van beperkt geschikt leefgebied van tenminste één steenuilpaartje aangetast. De vaste verblijfplaats blijft gespaard. Er blijft voldoende geschikt(er) leefgebied beschikbaar rond de verblijfplaats.
- ♦ Gezien de onderlinge afstand tot het plangebied en de matige geschiktheid van het plangebied als leefgebied voor de steenuil, wordt geconcludeerd dat het leefgebied rond de verblijfplaats niet dermate wordt aangetast dat er sprake is van een overtreding van de Flora- en faunawet als gevolg van aantasting van de functionele leefomgeving.
- ♦ Een ontheffing van de Flora- en faunawet is bij dit voornemen niet nodig met betrekking tot de steenuil.

Vissen

Op basis van het uitgevoerde vissenonderzoek wordt de volgende conclusie getrokken ten aanzien van vissen:

- ♦ Het onderzoek naar vissen heeft voldoende gegevens opgeleverd om een toetsing Flora- en faunawet uit te voeren en de vervolgstappen te bepalen.
- ♦ Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient bij alle werkzaamheden in watergangen rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van de beschermde vissoort kleine modderkruiper. Zonder het nemen van maatregelen houdt het uitvoeren van de werkzaamheden een overtreding van de Flora- en faunawet in (artikel 9 en 11).
- ♦ Mits volgens een dergelijke goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

- ♦ Deze maatregelen dienen in praktische handelingen te worden omgezet die zijn toegeschreven op de situatie in het plangebied. Deze handelingen worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

5 LITERATUUR

Van Dijk A.J. & Boele A. 2011.
Handleiding SOVON broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen

ECO-Logisch, 2008
Thema rapport Natuur – Natuurwaarde in de Zuidplaspolder, Nieuwerkerk aan den IJssel, 2008

RVO, 2014a
Soortenstandaard Steenuil, *Athene noctula*, maart 2014

RVO, 2014b
Soortenstandaard Kleine modderkruiper, *Cobitis taenia*, maart 2014

RVO, 2014c
Soortenstandaard bittervoorn, *Rhodeus amarus*, maart 2014

Van Harxen, R. & Stroeken P., 2009
Nieuwe aantalschatting van de Steenuil in Nederland, Athene 14, 43-48

ODMH, 2014
Ruimtelijke onderbouwing bestemmingsplan Knibbelweg-Oost

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002
Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.

Geraadpleegde website in april 2014
www.ravon.nl.

Bijlage 5

Aanvullend onderzoek steenuilen en vissen

Omgevingsdienst Midden-Holland

CONCEPT

**Nader onderzoek steenuilen en vissen bestemmingsplan Knibbel-
weg-oost fase I**

Gemeente Zuidplas

 Omgevingsdienst Midden-Holland	
Productnummer	2012190239
Omschrijving	Nader onderzoek steenuilen en vissen bestemmingsplan Knibbelweg-oost
Status	Concept versie
Datum	30 april 2015
Opdrachtgever	Gemeente Zuidplas
Opgesteld door	V.J. Wisgerhof, H. Bouman, G.J. van Oostenbrugge
Dit rapport is op basis van de ten tijde van het opstellen geldende wet- en regelgeving opgesteld. Deze wet- en regelgeving is sterk aan verandering onderhevig. Geadviseerd wordt om het rapport tijdig voor het starten van de ruimtelijke procedure te laten controleren op de houdbaarheid.	

INHOUD

INHOUD	3
1 INLEIDING	4
2 METHODE EN RESULTATEN NADER ONDERZOEK STEENUIL	7
3 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	13
4 LITERATUUR	15

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Zuidplas is voornemens een bedrijventerrein te ontwikkelen aan de rand van de bebouwde kern van Zevenhuizen. De globale ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1.1.

Figuur 1.1 Globale ligging van het plangebied (rode contour), het perceel van Noordelijke dwarsweg 114 (gele contour) en de NNN (voorheen EHS) (groene arcering)

De ODMH heeft een natuurtoets uitgevoerd als onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing van het plan, waarbij de te verwachten natuurwaarden in kaart zijn gebracht (ODMH, 2015). Op basis van dit onderzoek kan het voorkomen van jachtgebied van de steenuil in het plangebied niet worden uitgesloten. Door het ontbreken van geschikte gebouwen en/of opgaande begroeiing in het plangebied, wordt het voorkomen van vaste (jaarrond beschermde) verblijfplaatsen in het plangebied uitgesloten. Nabij het plangebied, bijvoorbeeld in of nabij de lintbebouwing langs de Knibbelweg en de Noordelijke dwarsweg, kunnen vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn. Aldaar zijn ook (lege) nestkasten van de steenuil aangetroffen tijdens het oriënterende veldbezoek voor de natuurtoets. Deze veronderstelling is bevestigd door de lokale Natuur- en Vogelwacht Rotta.

Ook het voorkomen van de (strikt) beschermde vissensoorten kleine modderkruiper en bittervoorn kon niet worden uitgesloten. Omdat geen zekerheid kon worden gekregen over de exacte aantallen

en locaties van territoria van steenuilen op deze specifieke locatie, is nader onderzoek naar de steenuil uitgevoerd. De resultaten van dit nader onderzoek zijn beschreven in dit rapport.

Uit de resultaten van het nader onderzoek blijkt of (mitigerende / compenserende) maatregelen getroffen dienen te worden of dat aanvullende informatie benodigd is. Het beschrijven van dergelijke maatregelen maakt geen onderdeel uit van deze rapportage.

Bij onze onderzoeksstrategieën sluiten wij aan bij de laatste kennis, inzichten en protocollen, waaronder de soortenstandaard van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voor de steenuil, kleine modderkruiper en bittervoorn (RVO, 2014a; RVO, 20134; RVO, 2014c).

1.2 Beschrijving projectgebied en beoogde ontwikkeling

Het plangebied ligt tussen de lintbebouwing aan de Knibbelweg in het zuiden. In het noorden grenst het plangebied aan de brede watergang de Vierde Tocht (deel van de EHS) (zie figuur 1.1). In het oosten grenst het plangebied aan de Rijksstraatweg N219. In het westen grenst het plangebied aan agrarische percelen die qua inrichting en gebruik vergelijkbaar zijn met het plangebied.

Het plangebied bestaat uit een polderlandschap dat wordt gebruikt als kwekerijen, landbouw en productiegrasland (zie figuur 1.2). Hierbinnen staan enkele kassen. De langgerekte percelen worden van elkaar gescheiden door diepe greppels met daarin een ondiepe laag water. Het landschap is relatief 'kaal', dat wil zeggen dat opgaande begroeiing afwezig is. Heggen en bomen ontbreken in het plangebied. Deze zijn wel aanwezig op de erven rond de lintbebouwing van de Knibbelweg, en sporadisch in het agrarisch gebied ten westen van het plangebied. De brede watergang (Vierde Tocht) vormt de noordelijke grens van het plangebied. Langs de zuidelijke grens staat lintbebouwing van voornamelijk (oude) boerderijen.

Figuur 1.2 Impressie van het plangebied

Het plangebied wordt binnen één tot twee jaar omgevormd tot een agro-gerelateerd bedrijventerrein met onder andere glastuinbouw. De volgende uitgangspunten worden voor de toetsing gehanteerd:

- ♦ De lintbebouwing langs de Knibbelweg.
- ♦ De Vierde Tocht en Hoofdwatergang blijven bij het voornemen onaangetast.
- ♦ De EVZ langs de Vierde Tocht wordt aan de noordoever gerealiseerd.

1.3 Ontwikkeling 'fase II'-gebied

Het gebied tussen de Noordelijke dwarsweg en het plangebied (zogenaamde 'fase II'-gebied) valt buiten het voornemen wat in dit rapport getoetst is. Voor ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied tussen de Noordelijke dwarsweg en het plangebied is een (nieuwe) bestemmingsplanwijziging nodig, waarvoor een apart milieuonderzoek noodzakelijk is. Een toetsing van effecten op de steenuil van een ontwikkeling tussen de Noordelijke dwarsweg en het huidige plangebied is daarbij noodzakelijk. Onderzoeksresultaten van de steenuil zijn juridisch gezien 3 maximaal 3 jaar houdbaar. Een actualiserend nader onderzoek is na januari 2017 noodzakelijk, in het kader van een ontwikkeling in het tussenliggende gebied.

2 METHODE

2.1 Methode steenuilenonderzoek

Onderzoek naar de steenuil is uitgevoerd volgens de methode zoals beschreven in de Soortenstandaard Steenuil (Dienst Regelingen, 2014). Er hebben zich geen omstandigheden voor gedaan op basis waarvan afgeweken moest worden van deze methode.

Tussen 15 februari en 15 april 2014 is het plangebied driemaal onderzocht op het voorkomen van de steenuil (zie tabel 2.1). Op geschikte plekken is geluisterd naar roepende steenuilen en is gebruik gemaakt van een geluidsrecorder om zo de roep van de steenuil uit te lokken (het zogenaamde ‘tappen’).

Het plangebied is voornamelijk particulier terrein, maar kon grotendeels vanaf de openbare weg worden uitgevoerd. Door het verkrijgen van toegang tot de percelen aan Knibbelweg 27a, 33 en via Noordelijke dwarsweg 99 kon het plangebied volledig onderzocht worden op het voorkomen van steenuilen. Tevens is informatie verzameld door met bewoners te praten.

Tabel 2.1 Momenten van veldbezoeken

Soort	Datum	Tijdstip van onderzoek
Steenuil	18 maart 2014	's avonds
	1 april 2014	's avonds
	14 april 2014	's avonds

2.2 Methode vissensonderzoek

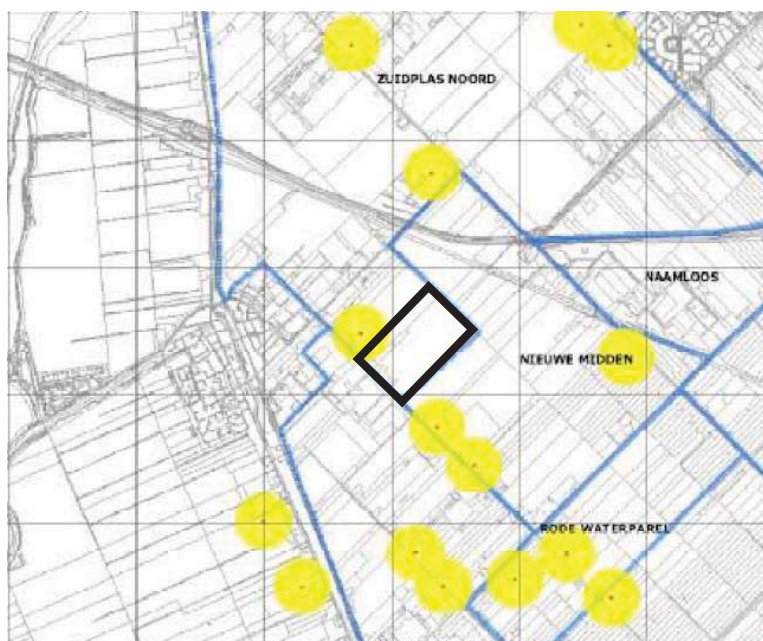
Op 30 september 2014 is met een draagbaar DEKA 3000 elektrisch gevist in de watergangen van plangebied. Hierbij is aandacht besteed aan het voorkomen van vissen in de bredere watergangen in het noorden (Vierde Tocht) en oosten van het plangebied (Hoofdwetering) en de lange, smalle sloten die de kavels van elkaar scheiden. Het onderzoek is uitgevoerd door een hiervoor gecertificeerde electrovisser, te weten Jan Pieter Kalkman (Visserij Kalkman).

3 RESULTATEN

3.1 Beschikbare informatie lokale verspreiding steenuilen

Er is navraag gedaan bij de Natuur- en Vogelwacht Rotta voor bestaande gegevens. Bij hen is bekend dat in een nestkast in een perenboom op het perceel aan de Noordelijke dwarsweg 114 in de jaren 2012 en 2013 een steenuilpaar tot broeden is gekomen. Ook op het perceel aan de Knibbelweg 27a hangen twee nestkasten (ODMH, 2014) die volgens Rotta in de afgelopen jaren niet in gebruik zijn geweest door de steenuil. Wel zijn door buurtbewoners van de Knibbelweg nabij het perceel Knibbelweg 41 waarnemingen gedaan van de steenuil in 2012 en/of 2013, aldus Rotta. Onbekend is of deze ook in de nabijheid een vaste verblijfplaats hebben.

In het rapport 'Thema rapport Natuur – Natuurwaarde in de Zuidplaspolder' (Adviesbureau E.C.O. Logisch, 2008) is een kaart opgenomen van de bekende territoria van de steenuil in de polders van de gemeente Zuidplas (zie figuur 3.1). Bij het opstellen van deze kaart in 2008 gebruikt gemaakt van data van de Stichting Vogelwacht Rotta. Op basis van deze kaart is in het plangebied één territorium van de steenuil aanwezig. Dit betreft niet de verblijfplaats aan de Noordelijke dwarsweg 114, maar ongeveer nabij de Knibbelweg 41. Dit themarapport stelt dat de lokale populatie steenuilen stabiel is in de poldersysteem van het plangebied, en plaatselijke hoge dichtheden kent voor de steenuil in de provincie Zuid-Holland (Van Harxen & Stroeken, 2009). De hoogste dichtheid van territoria wordt langs de Derde Tochtweg gevonden, die ten oosten van het plangebied en in het verlengde van Knibbelweg ligt. Elementen zoals lintbebouwing, ruigere erf afscheidingen met oude knotbomen, natte graslanden en ruige tuinen bieden een optimaal leefgebied voor de steenuil.

Figuur 3.1. Territoria (gele cirkels) van de steenuil rond verblijfplaatsen (rode stippen) in en nabij het plangebied (zwart kader) medio 2008 (Adviesbureau E.C.O. Logisch, 2008)

In dit themarapport is voor de steenuil het territorium in een straal van 225 meter rond een verblijfplaats aangegeven. Dit gebied is volgens het themarapport van essentieel belang (Hoogerwerf et. al., 2001), en vormt de theoretische minimale territoriumomvang in deze regio op basis van het algemeen voorkomende habitat in de Zuidplaspolder. Per locatie en individueel broedpaar zal de daadwerkelijke begrenzing en omvang verschillend zijn (Adviesbureau E.C.O. Logisch, 2008). Gesteld wordt dat door de hoge geschiktheid van de omgeving rond de Derde Tochtweg de territoria wel deze grootte zullen benaderen. Dit wordt bevestigd doordat de territoria in deze regio elkaar net niet overlappen bij deze territoriumgrootte.

In 2014 zijn wederom de locaties van vaste verblijfplaatsen van de steenuil rond het plangebied opgevraagd bij Rotta. Deze waarnemingen zijn opgenomen in figuur 3.2. Noemenswaardig is dat langs de Knibbelweg 27a twee steenuilkasten aanwezig zijn maar die niet gebruikt worden (Natuur- en Vogelwacht Rotta, 2014).

3.2 Resultaten veldonderzoeken

Steenuil

Uit het onderzoek is gebleken dat het plangebied ligt op de grens van één territorium van de steenuil. Deze steenuil heeft een vaste verblijfplaats in een nestkast op het perceel aan de Noordelijke dwarsweg 114, en betreft de verblijfplaats waar Natuur- en Vogelwacht Rotta reeds van op de hoogte was (zie figuur 1.1). Eén roepende steenuil werd op alle avonden waargenomen op deze locatie, onder andere roepend vanaf de schuur. Andere territoria en/of vaste verblijfplaatsen van de steenuil zijn binnen het plangebied niet aangetroffen en daarom uitgesloten. Er zijn op basis van gesprekken met buurtbewoners geen nieuwe aanwijzingen voor vaste verblijfplaatsen van de steenuil gedaan.

Vissen

Bij het soortgericht onderzoek naar beschermde vissensoorten is kleine modderkruiper aangetroffen (tabel 2-soort). Andere (strikt) beschermde vissensoorten zijn niet aangetroffen. Daarnaast zijn algemenere (en bij dit voornemen niet beschermde) vissensoorten aangetroffen. Voornamelijk in de hoofdwatgang is veel vis aangetroffen. In tabel 3.1 zijn de aangetroffen soorten weergegeven, en de aantallen waarin deze zijn aangetroffen.

Op basis van het onderzoek dient in alle watgangen van het plangebied dient uit gegaan te worden van het voorkomen van de kleine modderkruiper.

Tabel 3.1 Resultaten inventarisatie beschermde vissensoorten

Soort - deel plangebied	Aantallen
Driedoornige stekelbaars en/of Tiendoornige stekelbaars	300
Blankvoorn	50
Kleine modderkruiper	30
Zeelt	25
Schubkarper	3
Snoek	1

3.3 Toetsing Flora- en faunawet

Steenuil

De vaste verblijfplaats van de steenuil bevindt zich op circa 500 meter buiten de westelijke grens van het plangebied. Van **directe effecten** op de verblijfplaats zijn bij het voornemen daarom geen sprake. Gezien de relatief grote afstand van de vaste verblijfplaats tot het plangebied en het huidige gebruik van het agrarische gebied er tussenin, worden indirecte effecten op het broedsucces als gevolg van geluid en een verhoogde activiteit van mensen en groot materieel uitgesloten. De effecten van aantasting van de functionele leefomgeving rond de vaste verblijfplaats wordt hieronder getoetst.

De **functionele leefomgeving** (territorium) rond een vaste verblijfplaats van de steenuil geniet een jaarronde bescherming (RVO, 2014). Dit gebied wordt gebruikt als foerageergebied en bevat roestplaatsen. Omdat gebouwen, paaltjes en/of andere opgaande structuren in het plangebied ontbreken, heeft het plangebied kan het plangebied hoogstens fungeren als foerageergebied. De geschiktheid als foerageergebied van de omgeving van de vaste verblijfplaats is dermate divers, dat het bepalen van een territoriumgrootte met een straal van 225 meter rond de verblijfplaats niet toepasbaar is op deze situatie (RVO, 2014; Van Dijk & Boele 2011). Hieronder wordt beschreven hoe het leefgebied van de steenuil bepaald wordt.

Het plangebied is in **beperkte mate geschikt als foerageergebied** van de steenuil, en van een optimaal habitat is geen sprake. Het deel van het plangebied dat het dichtstbij de vaste verblijfplaats ligt, bevat een kassencomplex met daartussen waterbassins. Dit deel is ongeschikt als leefgebied voor de steenuil. De overige delen van het plangebied zijn redelijk open, en alleen de diepe greppels zijn geschikt voor prooidieren van de steenuil. Heggen en bomen ontbreken in het plangebied.

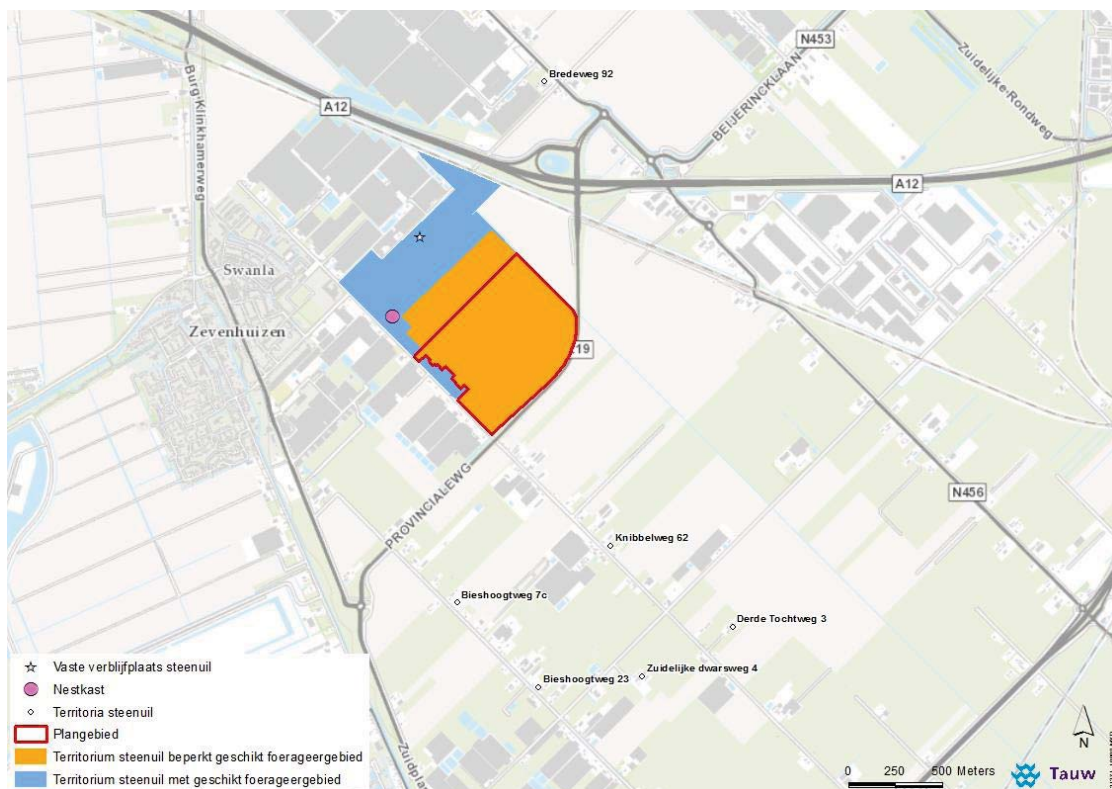
De opgaande begroeiing en de rommelhoekjes op en langs op de erven rond de lintbebouwing van de Knibbelweg en de Noordelijke dwarsweg (buiten het plangebied) zijn wel **geschikt als foerageergebied** voor de steenuil (RVO, 2014; ECO-logisch, 2008). Ook de kleine bosschage op de akker tussen de verblijfplaats en het plangebied is hiervoor geschikt. In het bijzonder dient de schapenweide en stal vermeld te worden ten noordoosten van de verblijfplaats (250 meter), aan de Noordelijke dwarsweg 99. Dit agrarische gebied vormt in deze omgeving het meest geschikte habitat voor de steenuil (RVO, 2014).

Op basis van bovenstaande wordt gesteld dat de **functionele leefomgeving rond de verblijfplaats** aan de Noordelijke dwarsweg 114 qua geschiktheid voor deze functie te verdelen is in twee zones (zie figuur 3.1):

- ♦ Geschikt leefgebied: oa. de schapenweide in het noorden, de erven, lintbebouwing, de rommelhoekjes bij de kwekerij naast de verblijfplaats en de opgaande begroeiing in akkerland
- ♦ Beperkt geschikt leefgebied: akkers en greppels in en naast het plangebied

Door de **kortere vliegafstand** zijn de geschikte en matig geschikte gebieden rond de verblijfplaats van groter belang voor de steenuil, dan het matig geschikte leefgebied in het plangebied (zie figuur 3.1). De afstand van 500 meter tot het plangebied is voor de steenuil een relatief grote afstand om af te leggen bij de jacht (RVO, 2014; ECO-logisch, 2011), zeker wanneer geschikter jachtgebied op kortere afstand aanwezig is.

Samengevat wordt bij het voornemen een deel van beperkt geschikt leefgebied van de steenuil aangetast. Geschikt leefgebied wordt niet aangetast bij het voornemen en deze blijft bereikbaar gedurende de realisatie- en de gebruiksfase (zie figuur 3.1). Gezien de onderlinge afstand tot het plangebied en de matige geschiktheid als leefgebied, wordt geconcludeerd dat de het leefgebied van de steenuil aan de Noordelijke dwarsweg 114 niet dermate wordt aangetast dat er sprake is van een overtreding van de Flora- en faunawet als gevolg van aantasting van de functionele leefomgeving.

Figuur 3.2. Locatie van de vaste verblijfplaats (gele ster) en de geschiktheid van de omgeving als foerageergebied. De rode contour geeft de globale ligging van het plangebied weer.

Er zijn geen waarnemingen gedaan van andere individuen steenuilen in en/of nabij het plangebied, anders dan nabij de genoemde verblijfplaats. Op basis van de reikwijdte van de roep van de steenuil en de omstandigheden van het onderzoek, wordt uitgesloten dat het plangebied door andere steenuilen in gebruik is als onderdeel van de functionele leefomgeving. Een enkel passerend individu is echter in dit gebied nooit uit te sluiten.

Kleine modderkruiper

Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient bij alle werkzaamheden in watergangen rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van de beschermde vissoort kleine modderkruiper. Zonder het nemen van maatregelen houdt het uitvoeren van de werkzaamheden een overtreding van de Flora- en faunawet in (artikel 9 en 11).

De kleine modderkruiper is opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden volgens een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragsco-

de worden negatieve effecten op tabel 2-soorten voorkomen. Mits volgens een dergelijke goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Bij de voorgenomen werkzaamheden kan bijvoorbeeld gebruik gemaakt worden van de “Unie van Waterschappen” (geldig tot 6 februari 2017). Deze maatregelen dienen in praktische handelingen te worden omgezet die zijn toegeschreven op de situatie in het plangebied. Deze handelingen worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol, zodat de uitvoerende partij (aannemer)ten alle tijden toegang heeft tot een praktische beschrijving van de noodzakelijke maatregelen waarmee negatieve effecten op beschermde vissen worden voorkomen.

3.4 Consequenties voor de beoogde ontwikkeling

Steenuil

Het voornemen heeft geen negatieve effect op de vaste verblijfplaats van de steenuil aan de Noordelijke dwarsweg 114. Andere verblijfplaatsen van de steenuil komen niet voor binnen de reikwijdte van het voornemen. Er zijn geen maatregelen nodig voor de uitvoering van het voornemen met betrekking tot de steenuil. Een ontheffing van de Flora- en faunawet met betrekking tot de steenuil is niet nodig bij dit voornemen.

Vissen

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden volgens een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode, hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

In de genoemde gedragscode zijn geen voorschriften opgenomen die de realisatie eisen van nieuwe watergangen als leefgebied voor de kleine modderkruiper. Deze werkwijze heeft daardoor geen consequenties voor de inrichting van het gebied, maar uitsluitend op de uitvoering van het voornemen.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Voornemen

De gemeente Zuidplas is voornemens de ontwikkeling van een bedrijventerrein mogelijk te maken in aan de rand van de bebouwde kern van Zevenhuizen. Aan de westzijde van het plangebied is in het verleden een broedlocatie van de steenuil aangetroffen. Mogelijk heeft het voornemen een negatief effect op de steenuil of komen er meerdere paren voor en dienen beschermende maatregelen te worden genomen. De ODMH heeft in opdracht van de gemeente Zuidplas een steenuileninventarisatie uitgevoerd op de toekomstige locatie zoals beschreven in het bestemmingsplan Knibbelweg-oost

4.2 Conclusie

Steenuilen

Op basis van het uitgevoerde onderzoek wordt de volgende conclusie getrokken ten aanzien van steenuilen:

- ♦ Het onderzoek naar steenuilen heeft voldoende gegevens opgeleverd om een toetsing Flora- en faunawet uit te voeren en de vervolgstappen te bepalen.
- ♦ Nabij het plangebied is één vast verblijfplaats van de steenuil aangetroffen in een nestkast in een fruitboom tussen de openbare weg en een schuur, op het perceel van de Noordelijke dwarsweg 114.
- ♦ Bij doorgang van de werkzaamheden wordt een deel van beperkt geschikt leefgebied van tenminste één steenuilpaartje aangetast. De vaste verblijfplaats blijft gespaard. Er blijft voldoende geschikt(er) leefgebied beschikbaar rond de verblijfplaats.
- ♦ Gezien de onderlinge afstand tot het plangebied en de matige geschiktheid van het plangebied als leefgebied voor de steenuil, wordt geconcludeerd dat het leefgebied rond de verblijfplaats niet dermate wordt aangetast dat er sprake is van een overtreding van de Flora- en faunawet als gevolg van aantasting van de functionele leefomgeving.
- ♦ Een ontheffing van de Flora- en faunawet is bij dit voornemen niet nodig met betrekking tot de steenuil.

Vissen

Op basis van het uitgevoerde vissenonderzoek wordt de volgende conclusie getrokken ten aanzien van vissen:

- ♦ Het onderzoek naar vissen heeft voldoende gegevens opgeleverd om een toetsing Flora- en faunawet uit te voeren en de vervolgstappen te bepalen.
- ♦ Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient bij alle werkzaamheden in watergangen rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van de beschermde vissoort kleine modderkruiper. Zonder het nemen van maatregelen houdt het uitvoeren van de werkzaamheden een overtreding van de Flora- en faunawet in (artikel 9 en 11).
- ♦ Mits volgens een dergelijke goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

- ♦ Deze maatregelen dienen in praktische handelingen te worden omgezet die zijn toegeschreven op de situatie in het plangebied. Deze handelingen worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

5 LITERATUUR

Van Dijk A.J. & Boele A. 2011.
Handleiding SOVON broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen

ECO-Logisch, 2008
Thema rapport Natuur – Natuurwaarde in de Zuidplaspolder, Nieuwerkerk aan den IJssel, 2008

RVO, 2014a
Soortenstandaard Steenuil, *Athene noctula*, maart 2014

RVO, 2014b
Soortenstandaard Kleine modderkruiper, *Cobitis taenia*, maart 2014

RVO, 2014c
Soortenstandaard bittervoorn, *Rhodeus amarus*, maart 2014

Van Harxen, R. & Stroeken P., 2009
Nieuwe aantalschatting van de Steenuil in Nederland, *Athene* 14, 43-48

ODMH, 2014
Ruimtelijke onderbouwing bestemmingsplan Knibbelweg-Oost

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002
Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.

Geraadpleegde website in april 2014
www.ravon.nl.